

EXPUNERE DE MOTIVE

la proiectul de lege privind Codul de procedura administrativă

Capitolul I – Necesitatea și oportunitatea reglementării

Contextul general al administrației publice și lipsa unui cadru unitar de procedură administrativă

Administrarea publică din România se confruntă, cu o diversitate de reglementări sectoriale, dispersate în numeroase acte normative, care stabilesc reguli procedurale aplicabile în domenii și situații distincte. Lipsa unui codificator unic, coerent și cu aplicabilitate generală a condus la existența unor practici administrative neuniforme, cu variații considerabile între autorități și instituții, inclusiv în cadrul aceleiași categorii de autorități.

Această situație generează dificultăți pentru persoanele fizice și juridice care interacționează cu administrația publică, afectând predictibilitatea actului administrativ, transparența procedurilor și, implicit, încrederea cetățenilor în instituțiile statului. În absența unui cadru procedural unitar, interpretarea și aplicarea regulilor rămâne fragmentară, supusă influențelor locale și subiectivismului decizional.

Necesitatea adoptării Codului de procedură administrativă se fundamentează pe realitățile actuale ale sistemului juridic și administrativ românesc, caracterizat printr-o reglementare fragmentată, lipsită de coerență și uneori contradictorie. În ultimele două decenii, regimul juridic al procedurilor administrative a fost dispersat în multiple acte normative, precum:

- OG nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor,
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public,
- Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ,
- OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ,
- precum și în legislația specială sectorială (Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională, Legea nr. 500/2002 privind finanțele publice etc.).

Această fragmentare a determinat suprapuneri și inconsecvențe, a generat practici administrative divergente și a afectat previzibilitatea juridică. Din perspectiva cetățeanului, raportarea la o administrație neunitară și adesea contradictorie a condus la incertitudine, birocrație excesivă și creșterea incidenței litigiilor. Din perspectiva autorităților, lipsa unor proceduri standardizate a condus la ineficiență și riscuri sporite de abuz administrativ.

Pentru a înțelege mai clar necesitatea codificării, este esențial să observăm că reglementările procedurii administrative se regăsesc în prezent într-o multitudine de acte normative, adoptate la momente diferite și fără o coerență sistematică. Această dispersie legislativă a generat paralelisme, contradicții și dificultăți de aplicare unitară, afectând atât administrația publică, cât și justițiabilii. În tabelul de mai jos sunt sintetizate

principalele acte normative incidente, a căror integrare într-un cod unic răspunde nevoii de claritate, previzibilitate și stabilitate juridică.

Nr. crt.	Act normativ	Domeniul principal de reglementare	Observații privind aplicabilitatea
1	OG nr. 27/2002 privind reglementarea activității de soluționare a petițiilor	Procedura de primire, înregistrare, soluționare și răspuns la petiții	Reglementare generală, aplicabilă tuturor autorităților publice
2	Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public	Dreptul de acces al persoanelor la informații de interes public și obligațiile autorităților	Include procedura de solicitare și termenele de răspuns
3	Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică	Consultarea publicului și participarea la procesul decizional	Proceduri de publicare, dezbatere și adoptare a actelor normative
4	Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ	Procedura judiciară de contestare a actelor administrative	Nu reglementează procedura administrativă propriu-zisă, ci controlul judecătoresc
5	OUG nr. 57/2019 – Codul administrativ	Organizarea și funcționarea administrației publice	Conține unele norme procedurale, dar dispersate și incomplete
6	Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice	Proceduri administrative speciale pentru atribuirea contractelor publice	Norme tehnice și procedurale sectoriale
7	Legea nr. 269/2022 privind interoperabilitatea sistemelor informatice	Proceduri privind schimbul electronic de date între autorități	Aplicabilitate în contextul digitalizării procedurilor
8	Legea nr. 233/2002 privind încheierea și executarea contractelor de achiziție publică	Reglementează un tip special de contract administrativ	Dispoziții de natură procedurii administrative sectoriale
9	OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv	Proceduri interne de verificare și control	Nu este codificată cu alte norme procedurale generale
10	Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții	Procedura de emitere a autorizațiilor de construire/desființare	Exemplu de procedură sectorială complexă
11	Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern	Organizarea și desfășurarea activității de audit public intern în cadrul entităților publice.	Creșterea eficienței și responsabilității în utilizarea fondurilor publice, printr-un mecanism de verificare independent, sistematic și obiectiv al activităților entităților publice

Această abordare fragmentată pune în dificultate atât autoritățile publice, cât și destinatarii actului administrativ.

Exemple:

- Conflict de competență și procedură între dispozițiile Legii nr. 50/1991 și cele ale Legii nr. 554/2004, în ceea ce privește contestarea autorizațiilor de construcție: Legea nr. 50/1991 prevede termene și căi de atac administrative, în timp ce Legea

nr. 554/2004 permite acțiunea directă în contencios administrativ, fără o procedură prealabilă clară, ceea ce a generat practici neunitare la nivelul instanțelor.

- Suprapuneri între OG nr. 27/2002 și Legea nr. 544/2001 în privința termenelor de răspuns: OG nr. 27/2002 stabilește un termen general de 30 de zile pentru soluționarea petițiilor, iar Legea nr. 544/2001 prevede un termen de 10 zile (extensibil la 30 de zile) pentru furnizarea informațiilor de interes public, fără corelarea situațiilor în care o cerere poate fi considerată simultan petiție și solicitare de informații publice.
- Lipsa de corelare între Legea nr. 52/2003 și OUG nr. 57/2019 privind transparența decizională: în timp ce Legea nr. 52/2003 detaliază procedurile de consultare publică pentru actele normative, OUG nr. 57/2019 prevede obligații generale privind informarea publică, fără a clarifica raportul dintre cele două reglementări și fără a integra procedurile într-un cadru comun.
- Neconcordanțe în materie de proceduri de achiziții publice între Legea nr. 98/2016 și alte reglementări sectoriale (ex.: legislația specifică în domeniul energiei sau al infrastructurii de transport), care impun termene și pași suplimentari nesincronizați cu procedura standard, determinând întârzieri și contestații.

Multe dintre reglementările existente nu sunt actualizate în raport cu evoluțiile tehnologice, standardele europene și jurisprudența recentă a instanțelor naționale și internaționale.

În lipsa unui instrument legislativ centralizator, aplicarea neuniformă a regulilor conduce la creșterea numărului de litigii, la întârzieri în soluționarea cererilor și la diminuarea eficienței administrative.

Codificarea ca soluție pentru coerență și stabilitate

Codul de procedură administrativă oferă pentru prima dată un cadru normativ unitar, reunind într-un singur act dispozițiile cu caracter general aplicabile tuturor procedurilor administrative. El devine astfel instrumentul central de lucru al autorităților publice, al instanțelor de contencios administrativ și al cetățenilor, garantând:

- claritate normativă prin eliminarea paralelismelor legislative;
- coerență procedurală prin stabilirea unor reguli uniforme;
- stabilitate juridică prin integrarea într-un cod a tuturor normelor procedurale fundamentale.

Adaptarea la standardele europene și internaționale

Un alt argument fundamental îl constituie integrarea Codului în spațiul juridic european și internațional.

Capitolul VII (Art. 23–25) consacră principiul preeminenței și aplicării directe a dreptului Uniunii Europene, obligând autoritățile și instanțele să interpreteze conform normelor UE, să aplice direct dispozițiile europene cu efect direct și să recunoască prioritatea jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene.

În Art. 689 și Art. 691, dispozițiile de corelare legislativă stabilesc aplicabilitatea prioritară a tratatelor internaționale ratificate de România și compatibilitatea cu jurisprudența CEDO și CJUE.

Prin aceste dispoziții, Codul asigură armonizarea deplină cu dreptul european și garantează că România respectă standardele de protecție a drepturilor fundamentale impuse de tratatele la care este parte.

Protecția drepturilor persoanelor și mecanisme moderne de garantare

Codul aduce mecanisme inovatoare pentru protecția efectivă a cetățeanului. Un exemplu central îl constituie reglementarea tăcerii administrației în Capitolul XI (Art. 78–80). Această instituție, inspirată din modele europene, stabilește că lipsa de răspuns a autorității publice într-un termen legal determinat nu mai poate fi asimilată arbitrariului sau blocajului administrativ, ci produce efecte juridice clare: fie echivalența cu un refuz tacit, fie transformarea în aprobare tacită, în funcție de domeniul reglementat. Sunt prevăzute, de asemenea, proceduri de constatare și mecanisme de contestare, care garantează justițiabilului remedii eficiente.

Totodată, Codul introduce norme explicite privind accesibilitatea pentru persoanele vulnerabile (Art. 161 și Art. 319), astfel încât niciun cetățean să nu fie exclus din exercitarea drepturilor procedurale pe motiv de lipsă de competențe digitale, resurse financiare sau dizabilități.

Digitalizarea și modernizarea administrației

În contextul transformării digitale a serviciilor publice, Codul consacră, în Art. 698–702, un set de obligații clare pentru administrația publică:

- digitalizarea procedurilor administrative și crearea unei platforme naționale unice;
- interoperabilitatea sistemelor informatice ale autorităților;
- monitorizarea digitală a implementării Codului;
- garantarea accesului digital al persoanelor vulnerabile.

Aceste dispoziții transformă Codul într-un instrument al modernizării administrative, asigurând eficiență, transparență și reducerea costurilor pentru cetățeni și administrație.

Auditul și responsabilitatea administrativă

Prin integrarea parțială a Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, Codul preia dispozițiile generale referitoare la standardele, etapele și obiectivele misiunilor de audit. Acestea asigură o cultură a controlului preventiv și întăresc principiul responsabilității administrației publice față de cetățeni și față de resursele utilizate.

Dispoziții tranzitorii, derogatorii și finale

În Art. 683 și următoarele, Codul stabilește un cadru de tranziție care garantează aplicabilitatea imediată și fără sincope. Sunt prevăzute:

- a) abrogarea expresă a reglementărilor paralele (OG nr. 27/2002, Legea nr. 544/2001, Legea nr. 554/2004);
- b) menținerea aplicabilității tranzitorii a unor legi speciale (OUG nr. 57/2019, Legea nr. 52/2003, Legea nr. 98/2016, Legea nr. 500/2002, Legea nr. 672/2002, ș.a.) până la preluarea completă a dispozițiilor lor în Cod;
- c) confirmarea că dispozițiile Codului civil și ale Codului de procedură civilă continuă să se aplice, dar numai în măsura în care nu contravin Codului de procedură administrativă.

Se poate concluziona că, prin toate aceste elemente – codificare unitară, integrare europeană, protecția drepturilor, digitalizare, audit și dispoziții tranzitorii – Codul de procedură administrativă răspunde atât exigențelor juridice și instituționale, cât și nevoilor cetățeanului. El reprezintă o reformă structurală menită să asigure echilibrul între interesul public și protecția drepturilor fundamentale, transformând administrația într-un partener transparent, eficient și responsabil.

Referire la proiectul de Cod de procedură administrativă inițiat de MLPDA (2023)

În noiembrie 2023, Ministerul Lucrărilor Publice, Dezvoltării și Administrației a inițiat un proiect de Cod de procedură administrativă, supus procedurii de transparență decizională. Acest demers a reprezentat o etapă importantă în direcția codificării regulilor procedurale administrative și a constituit un punct de referință pentru orice inițiativă ulterioară.

Cu toate acestea, analiza comparativă detaliată – prezentată în Capitolul V al prezentei expunerii de motive – relevă faptul că proiectul MLPDA, deși util ca fundament, nu acoperă în mod exhaustiv toate aspectele esențiale ale procedurii administrative generale și speciale. Anumite capitole sunt tratate succint, fără detalierea etapelor procedurale și fără corelarea completă cu legislația conexasă în vigoare, iar integrarea principiilor și normelor europene apare doar parțial.

Prezentul proiect de Cod de procedură administrativă valorifică elementele pozitive identificate în proiectul MLPDA, însă nu constituie o reproducere a acestuia. Reglementarea propusă este rezultatul unui proces distinct de elaborare, fundamentat pe o analiză proprie a cadrului normativ național și european, pe jurisprudența instanțelor naționale și internaționale, precum și pe necesitățile reale ale administrației publice și ale beneficiarilor actului administrativ. Diferențele esențiale de structură, nivelul superior de detaliere, corelările legislative exhaustive și integrarea expresă a dispozițiilor din directivele UE și jurisprudența CEDO/CJUE conferă prezentului cod caracter de lucrare originală, cu valoare adăugată substanțială față de proiectul anterior.

Capitolul II – Obiectivele și principiile fundamentale

Codul de procedură administrativă are ca obiectiv esențial consolidarea unui cadru normativ unitar și coerent, menit să reglementeze în mod exhaustiv procedurile administrative generale și speciale, într-o manieră care să asigure atât protecția drepturilor și libertăților fundamentale, cât și buna funcționare a autorităților publice.

În concordanță cu Art. 1 alin. (5) din Constituția României, care consacră principiul supremației Constituției și obligativitatea respectării legilor, Codul instituie norme clare și previzibile pentru toate autoritățile și instituțiile publice, eliminând fragmentarea și contradicțiile existente în legislația administrativă.

Obiectivele fundamentale ale prezentului Cod sunt orientate pe trei dimensiuni majore. Prima dimensiune este aceea a protecției persoanei, prin garantarea accesului efectiv la proceduri administrative echitabile, prin respectarea dreptului la apărare, prin interzicerea discriminării și prin consacrarea egalității de tratament. A doua dimensiune privește eficiența administrației publice, prin instituirea unor proceduri clare, previzibile

și proporționale, care să reducă birocratia, să prevină abuzul de putere și să asigure soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil. A treia dimensiune se referă la integrarea României în spațiul juridic european și internațional, prin asigurarea aplicării directe a normelor Uniunii Europene și prin respectarea jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene, în conformitate cu Art. 148 din Constituție și cu obligațiile ce decurg din apartenența la Uniunea Europeană.

Aplicarea și interpretarea Codului se întemeiază pe un set de principii fundamentale. Principiul legalității și al interesului public consacră obligația administrației de a acționa exclusiv în temeiul și în limitele legii, având ca finalitate realizarea interesului general și protejarea drepturilor fundamentale, în spiritul Art. 16 și Art. 53 din Constituție.

Principiul proporționalității și al loialității administrative impune ca măsurile adoptate să fie adecvate, necesare și rezonabile față de scopul urmărit, evitând excesele sau formalismul excesiv, în consonanță cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene privind testul proporționalității.

Principiul transparenței, al accesului la informație și al participării publice are fundament constituțional în Art. 31 și este detaliat prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public și prin Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică.

De asemenea, principiul dreptului la apărare și al respectării demnității umane reflectă exigențele Art. 21 și Art. 24 din Constituție, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în materia dreptului la un proces echitabil, consacrând obligația autorităților de a audia persoana și de a-i permite să își susțină poziția înainte de adoptarea oricărei decizii care o afectează.

Principiul nediscriminării și al egalității de tratament decurge din Art. 16 din Constituție și obligă administrația să asigure tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații comparabile, fără privilegii și fără discriminări, în concordanță cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

Principiul prevenției administrative vizează evitarea litigiilor și reducerea gradului de contenciozitate prin instituirea unor mecanisme de conciliere și soluționare amiabilă a conflictelor, iar principiul responsabilității administrative consacră răspunderea juridică a autorităților și funcționarilor pentru actele și faptele contrare legii, în spiritul Art. 52 din Constituție.

Principiul cooperării instituționale și al evitării blocajelor administrative obligă autoritățile să colaboreze loial, să își coreleze competențele și să adopte măsuri care să prevină paralelisme, dublările sau conflictele de atribuții, în vederea asigurării continuității și eficienței serviciilor publice.

Principiul celerității și eficienței impune soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil, în acord cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind durata procedurilor administrative și judiciare.

Principiul preeminenței și aplicării directe a dreptului Uniunii Europene garantează supremația normelor europene cu aplicabilitate directă asupra legislației interne contrare, în conformitate cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene (cauzele Costa/ENEL, Simmenthal, Factortame).

În fine, principiul accesibilității și adaptabilității consacră obligația autorităților de a formula procedurile într-un limbaj clar și inteligibil, de a asigura accesul digital generalizat și de a institui mecanisme compensatorii pentru persoanele vulnerabile sau expuse riscului de excluziune, în acord cu directivele europene privind incluziunea digitală.

Prin stabilirea acestor obiective și principii fundamentale, Codul de procedură administrativă devine un instrument legislativ central de modernizare a administrației publice din România, menit să garanteze protecția efectivă a drepturilor fundamentale, să sporească transparența și responsabilitatea instituțiilor, să reducă încărcătura litigioasă prin prevenție și soluționare amiabilă, precum și să asigure convergența legislativă cu standardele europene și internaționale în materie de bună guvernare, proporționalitate și digitalizare.

Capitolul III – Metodologia de elaborare a proiectului și fundamentarea legislativă

Procesul de documentare și analiza cadrului normativ existent

Prezentul proiect de Cod de procedură administrativă a fost conceput pe baza unei analize directe a cadrului legislativ național și european în vigoare, fără a include date sau concluzii neverificate.

a) Inventarierea actelor normative relevante

Au fost identificate și analizate actele normative care reglementează, integral sau parțial, aspecte de procedură administrativă:

- OG nr. 27/2002 privind activitatea de soluționare a petițiilor;
- Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public;
- Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică;
- OUG nr. 57/2019 privind Codul administrativ;
- Legea nr. 554/2004 a contenciosului administrativ;
- Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice;
- Legea nr. 269/2022 privind interoperabilitatea sistemelor informatice;
- OG nr. 119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv;
- Legea nr. 672/2002 privind auditul public intern;
- Legea nr. 50/1991 privind autorizarea executării lucrărilor de construcții.

b) Constatări privind cadrul actual

Analiza acestor acte normative a evidențiat o serie de suprapuneri parțiale de competență și procedură (ex.: petițiile care pot fi calificate și ca solicitări de informații publice), diferențe de termene și condiții între reglementări pentru proceduri cu obiect similar. Totodată, s-a constatat lipsa unei reglementări unitare a executării silite administrative, precum și lipsa unui capitol dedicat garanțiilor procedurale pentru persoanele vulnerabile.

c) Analiza modelelor străine

Au fost consultate direct texte legislative din Germania (Verwaltungsverfahrensgesetz), Spania (Ley 39/2015) și Italia (Legge 241/1990), pentru a identifica soluții procedurale aplicabile și în România. Documentarea a constat în examinarea textelor publice disponibile pe site-urile guvernelor respective, fără a implica studii interpretative externe.

Sursele legislative și jurisprudențiale utilizate

a) Surse interne

Pe lângă actele normative enumerate mai sus, au fost avute în vedere dispozițiile Constituției României (Art. 1 alin. 5, Art. 16, Art. 21, Art. 148), precum și corelările necesare cu Codul civil și Codul de procedură civilă.

b) Surse europene

Au fost analizate documentele oficiale aplicabile:

- Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Art. 41 – dreptul la bună administrare);
- Regulamentul (UE) 2018/1724 privind ghișeul unic digital;
- Directivele 2014/24/UE și 2014/25/UE privind achizițiile publice;
- Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR).

c) Jurisprudență

Au fost consultate hotărâri relevante ale:

- Curții Constituționale a României, în special privind accesul la justiție și transparența administrativă;
- Înaltei Curți de Casație și Justiție privind procedura prealabilă;
- CJUE (ex.: C-349/07 Sopropé) și CEDO (ex.: Rotaru c. României).

Raportarea la proiectul MLPDA (2023)

Analiza comparativă a fost efectuată prin compararea textului prezentului proiect cu cel publicat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației în noiembrie 2023, aflat în consultare publică.

Constatări obiective:

- Proiectul MLPDA are o structură mai compactă și include un număr mai mic de articole, concentrându-se pe principiile generale și procedura administrativă de bază;
- Proiectul actual are o structură extinsă, acoperind inclusiv domenii sectoriale și proceduri speciale;
- Pe anumite segmente, proiectul MLPDA este mai sintetic și mai ușor de aplicat, dar are mai puține prevederi privind digitalizarea și categoriile vulnerabile;
- Prezentul proiect detaliază domeniile și articolele, însă această abordare poate crește complexitatea aplicării.

Ca și concluzie provizorie se poate spune că, cele două proiecte, nu sunt în relație de plagiat, ci de abordări diferite: unul mai sintetic și mai aplicat (MLPDA), celălalt mai cuprinzător și detaliat (prezentul). *Plus-valoarea trebuie evaluată pe domenii, nu global, deoarece fiecare proiect are avantaje și limite.*

Metoda de redactare și verificare a textului

Redactarea s-a realizat exclusiv pe baza documentelor și surselor disponibile, parcurse direct. Etapele au fost:

- a) stabilirea structurii generale;
- b) redactarea articolelor în stil juridic formal, cu respectarea Legii nr. 24/2000;
- c) verificarea internă a corelărilor între articole și cu legislația existentă;
- d) eliminarea oricăror dispoziții contradictorii;
- e) adaptarea textului la cerințele de conformitate cu dreptul european și jurisprudența aplicabilă.

Nu au fost efectuate consultări oficiale externe și nu au fost solicitate validări din partea unor instituții sau experți, pentru a menține un caracter strict factual și verificabil al prezentului document.

Capitolul IV – Introducerea noilor competențe ale instanțelor judecătorești în contenciosul administrativ

Una dintre inovațiile majore aduse de prezentul Cod de procedură administrativă constă în extinderea competenței materiale a instanțelor judecătorești, prin consacrarea expresă a atribuțiilor judecătorești în soluționarea anumitor categorii de litigii de contencios administrativ. Această opțiune normativă răspunde unor realități practice și unor exigențe constituționale și europene, menite să garanteze efectivitatea dreptului la un proces echitabil și la un recurs efectiv împotriva actelor administrației publice.

Până în prezent, contenciosul administrativ românesc s-a caracterizat printr-o concentrare excesivă a competențelor la nivelul tribunalelor și curților de apel, ceea ce a generat atât o suprasolicitare a acestor instanțe, cât și o accesibilitate redusă pentru cetățeni, în special pentru cei din mediul rural sau din zone defavorizate. Introducerea judecătorești ca prim nivel de jurisdicție în anumite materii administrative răspunde obligației statului, derivată din Art. 6 și Art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, de a asigura un mecanism jurisdicțional efectiv, accesibil și rapid.

Noua structură a competenței propusă de Cod se aliniază atât principiului proximității justiției față de cetățean, consacrat în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, cât și recomandărilor Comisiei de la Veneția și ale Consiliului Europei privind descentralizarea și eficientizarea controlului asupra administrației. În mod concret, judecătorești sunt investite să soluționeze acele cauze administrative cu valoare redusă sau cu un grad scăzut de complexitate – precum litigii privind accesul la informații de interes public, petiții și plângeri contravenționale administrative, sau contestarea unor acte administrative individuale cu impact local limitat.

Prin această distribuire a competențelor, tribunalele și curțile de apel vor putea să se concentreze asupra litigiilor cu un grad ridicat de complexitate, precum cele ce privesc achizițiile publice, funcția publică sau raporturile juridice de angajare, ceea ce va conduce la scurtarea duratei proceselor și la creșterea calității actului de justiție. În același timp, Înalta Curte de Casație și Justiție își păstrează rolul său de garant al unității jurisprudenței, fiind competentă să soluționeze recursurile și să se pronunțe asupra conflictelor de drept de principiu.

Acest model urmărește să aducă România mai aproape de experiența altor state membre ale Uniunii Europene, unde instanțele de prim nivel sunt implicate activ în controlul administrativ (spre exemplu, tribunaux administratifs în Franța sau Verwaltungsgerichte în Germania), ceea ce permite o justiție administrativă mai apropiată de cetățean și mai eficientă.

Prin urmare, introducerea judecătorești în materia contenciosului administrativ nu reprezintă doar o soluție de decongestionare a instanțelor superioare, ci și o măsură de consolidare a statului de drept și de democratizare a raporturilor dintre administrație și cetățean. Această opțiune legislativă reflectă un angajament ferm al statului român de a asigura accesul liber și efectiv la justiție, în conformitate cu Art. 21 din Constituție, cu Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene și cu jurisprudența CEDO.

Tabel comparativ privind competența instanțelor în materia contenciosului administrativ

Nivel instanță	Reglementarea anterioară (Legea nr. 554/2004 și Codul administrativ)	Noua reglementare (Codul de procedură administrativă)
Judecătoria	Nicio competență în materia contenciosului administrativ.	Competențe noi în litigiile cu valoare redusă și complexitate scăzută: – acces la informații de interes public; – plângeri contravenționale administrative; – contestarea actelor administrative individuale cu impact local limitat; – petiții și cereri simple.
Tribunalele	Instanțe de fond pentru majoritatea cauzelor de contencios administrativ.	Instanțe de fond pentru cauze de complexitate medie și ridicată: – funcția publică și raporturile de serviciu; – achiziții publice de valoare substanțială; – litigii privind contractele administrative; – contestații privind sancțiuni disciplinare.
Curțile de apel	Instanțe de control judiciar (apeluri); În unele cazuri, instanțe de fond pentru acte normative.	Instanțe de fond pentru: – acte administrative normative; – litigii cu impact regional/național; – cauze privind autorități publice centrale. Instanțe de apel pentru hotărârile pronunțate de tribunale.
Înalta Curte de Casație și Justiție	Instanță de recurs și de unificare a practicii (recursuri în interesul legii, hotărâri prealabile).	Păstrează rolul de garant al unității jurisprudenței: – recursuri împotriva hotărârilor curților de apel; – recursuri în interesul legii; – dezlegarea unor chestiuni de drept.

Astfel, judecătoriile intră pentru prima dată în arhitectura contenciosului administrativ, ceea ce permite un control de legalitate mai apropiat de cetățean, accesibil și rapid, în timp ce instanțele superioare se specializează pe litigiile complexe, de anvergură sau cu impact sistemic.

Capitolul V – Analiza comparativă între proiectul Codului de procedură administrativă al MLPDA (2023) și prezentul Cod de procedură administrativă

Analiza comparativă dintre prezentul proiect de Cod de procedură administrativă și proiectul elaborat de Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Administrației (MLPDA) în anul 2023, aflat în consultare publică, are ca scop evidențierea similitudinilor, diferențelor și a valorii adăugate pe care noua reglementare o poate aduce cadrului juridic existent. Această evaluare se bazează exclusiv pe examinarea directă a textelor celor două proiecte, fără interpretări speculative sau extrapolări neverificate, urmărind stabilirea unui tablou obiectiv și echilibrat al raportului dintre ele.

Compararea celor două proiecte nu urmărește ierarhizarea formală a acestora, ci identificarea punctelor în care prezentul cod aduce elemente inovatoare, domenii în care proiectul MLPDA este mai concis și mai ușor aplicabil, precum și zonele în care fiecare dintre reglementări poate servi drept sursă de bune practici. Analiza se concentrează pe criterii precum: completitudinea reglementării, claritatea și aplicabilitatea directă, integrarea normelor europene, gradul de detaliu procedural și adaptabilitatea la diferite tipuri de instituții publice.

Rezultatele acestei analize, prezentate sintetic în tabelul sinoptic și explicate ulterior, vor contribui la fundamentarea deciziei privind oportunitatea adoptării prezentului cod și la conturarea eventualelor ajustări necesare pentru maximizarea utilității sale practice.

Această analiză comparativă are un rol pragmatic, oferind decidenților politici, legiuitorului și practicienilor din administrația publică o imagine clară asupra modului în care cele două proiecte răspund nevoilor reale ale sistemului administrativ românesc și identificând punctual avantajele și limitele fiecăruia. Pe baza unor date verificabile și corelări juridice precise, se creează premisele unei opțiuni legislative informate, precum și concluzii utile pentru viitoare armonizări, asigurând un proces legislativ coerent și eficient, adaptat cerințelor interne și obligațiilor asumate de România în plan european și internațional.

Mai este prezentat un tabel sinoptic comparativ între proiectul Codului de procedură administrativă al MLPDA (2023) și prezentul Cod de procedură administrativă, structurat pe domenii esențiale. S-a evidențiat expres noutatea majoră – introducerea competenței materiale a judecătoriilor ca instanțe de fond.

Domeniu esențial	Proiect MLPDA (2023)	Prezentul Cod de procedură administrativă	Elemente de noutate / superioritate
Structura generală	Reglementare fragmentată, cu accent pe procedura administrativă generală.	Reglementare integratoare, acoperind procedura generală, procedurile speciale, controlul administrativ, contenciosul și dispozițiile privind digitalizarea.	Elimină paralelismele, integrează dispoziții dispersate din peste 10 acte normative.
Accesul cetățeanului la administrație	Norme generale privind petițiile și accesul la informații.	Reglementări detaliate privind petițiile, accesul la informații, transparența decizională și digitalizarea procedurilor.	Introducerea obligației de utilizare a Platformei Naționale de Proceduri Administrative (PNPA) și a Portalului Național de Interoperabilitate (PNI).
Digitalizare	Referiri generale, fără mecanisme clare de implementare.	Dispoziții explicite privind comunicarea electronică, notificările digitale, interoperabilitatea și accesibilitatea pentru categoriile vulnerabile.	Corelat direct cu PNRR, Strategia Digitală 2030 și principiul european „once-only”.
Standardizarea procedurilor	Norme de principiu privind simplificarea.	Proceduri standardizate, termene clare, fluxuri procedurale și obligația motivării actului administrativ.	Reduce viciile procedurale și volumul de litigii repetitive.

Domeniu esențial	Proiect MLPDA (2023)	Prezentul Cod de procedură administrativă	Elemente de noutate / superioritate
Control administrativ	Accent pus pe mecanisme interne și ierarhice.	Control administrativ intern, extern și audit public integrate într-un capitol distinct.	Consolidare instituțională, inclusiv prin corelare cu OG nr. 119/1999 și Legea nr. 672/2002.
Contencios administrativ – competența instanțelor	Competența materială atribuită tribunalelor, cu excepții limitate.	Introducerea judecătorilor ca instanțe de fond pentru cauze administrative de mică complexitate și pentru actele administrative locale.	Element de noutate major: aduce justiția administrativă mai aproape de cetățean; degreveză tribunalele; crește accesibilitatea și celeritatea proceselor, în spiritul art. 21 din Constituție și art. 6 CEDO.
Căi de atac	Prevederi generale, cu recurs direct la curțile de apel.	Sistem complet: judecătorii → tribunale (apel) → curți de apel (recurs).	Creează un mecanism ierarhizat și echilibrat, apropiat de modelul procesului civil.
Compatibilitatea cu dreptul european	Trimiteri generale la Constituție și tratatele internaționale.	Reglementare expresă privind aplicarea directă a dreptului UE, prevalența acestuia și integrarea jurisprudenței CJUE și CEDO.	Clarifică raportul dintre dreptul intern și cel european, evitând conflictele normative.
Dispoziții finale și tranzitorii	Reglementări succinte, fără abrogări explicite.	Abrogă expres OG nr. 27/2002, Legea nr. 544/2001, Legea nr. 554/2004. Prevede aplicarea tranzitorie a unor legi speciale (ex: OUG nr. 57/2019, Legea nr. 98/2016, Legea nr. 52/2003).	Oferă coerență sistemului legislativ și elimină paralelismele semnalate de Consiliul Legislativ și CE.

Analiza comparativă între proiectul Codului de procedură administrativă al MLPDA (2023) și prezentul Cod de procedură administrativă evidențiază diferențe fundamentale atât în ceea ce privește structura și cuprinderea reglementărilor, cât și în privința impactului concret asupra cetățenilor, administrației și sistemului judiciar.

Proiectul MLPDA din 2023, deși a constituit o bază de discuție utilă, s-a limitat la o reglementare fragmentară, axată preponderent pe procedura administrativă generală. Acesta nu a reușit să ofere un cadru normativ integrator și unificator, iar numeroase dispoziții procedurale din legislația în vigoare au rămas în afara textului. În schimb, prezentul Cod de procedură administrativă preia și armonizează dispoziții dispersate în peste zece acte normative fundamentale, eliminând paralelismele și incoerențele semnalate în repetate rânduri de Consiliul Legislativ și în rapoartele Comisiei Europene.

O diferență semnificativă o reprezintă tratamentul acordat accesului cetățeanului la administrație. Dacă proiectul MLPDA conținea doar norme generale privind petițiile și accesul la informații, prezentul Cod consacră capitole distincte dedicate petițiilor, accesului la informații, transparenței decizionale și digitalizării procedurilor, introducând obligația utilizării Platformei Naționale de Proceduri Administrative (PNPA) și a Portalului Național de Interoperabilitate (PNI). Astfel, este creat un mecanism modern și digitalizat, corelat cu PNRR și Strategia Digitală 2030.

În materie de control administrativ, proiectul MLPDA a menținut o abordare limitată, concentrată pe mecanisme interne și ierarhice. Prezentul Cod dezvoltă în schimb un sistem complet de control intern, extern și audit public, corelat cu reglementările din OG nr. 119/1999 și Legea nr. 672/2002, consolidând capacitatea instituțională și responsabilitatea autorităților.

De asemenea, contenciosul administrativ este regândit fundamental. Dacă în proiectul MLPDA competența materială revenea tribunalelor, cu excepții limitate, prezentul Cod introduce ca element de noutate judecătoriile ca instanțe de fond pentru cauzele administrative de mică complexitate și pentru actele emise de autoritățile locale. Această inovație are efecte directe: aduce justiția administrativă mai aproape de cetățean, degrevează tribunalele și asigură celeritatea proceselor, în acord cu dreptul constituțional de acces la justiție (art. 21 din Constituție) și cu jurisprudența CEDO (art. 6 privind dreptul la un proces echitabil). În plus, sistemul căilor de atac este reorganizat pe un model ierarhizat: judecătoria → tribunale (apel) → curți de apel (recurs), apropiindu-se de structura consacrată în procesul civil.

Un alt progres notabil constă în compatibilitatea cu dreptul european. Proiectul MLPDA se limita la simple trimiteri la Constituție și tratatele internaționale, în timp ce prezentul Cod prevede expres aplicarea directă a dreptului Uniunii Europene, prevalența acestuia și integrarea jurisprudenței CJUE și CEDO, eliminând riscul conflictelor normative.

În fine, dispozițiile finale și tranzitorii ale prezentului Cod asigură o coerență legislativă net superioară. Sunt abrogate expres OG nr. 27/2002 privind petițiile, Legea nr. 544/2001, Legea nr. 554/2004, fiind prevăzută aplicarea tranzitorie a unor legi speciale, precum OUG nr. 57/2019 (Codul administrativ), Legea nr. 98/2016 sau Legea nr. 52/2003, până la integrarea lor completă. Astfel, Codul elimină suprapunerile legislative și oferă un cadru stabil și predictibil.

În concluzie, spre deosebire de proiectul MLPDA (2023), prezentul Cod de procedură administrativă nu se limitează la o simplă codificare parțială, ci oferă un cadru unitar, modern și digitalizat, cu impact direct asupra accesibilității justiției, eficienței administrației și coerenței sistemului de drept. Introducerea judecătoriilor ca instanțe de fond constituie inovația centrală, prin care contenciosul administrativ devine mai accesibil, mai rapid și mai echitabil.

Remedii pentru riscurile generate de complexitatea și volumul codului

Pentru a asigura aplicarea unitară și eficientă a prezentului Cod de procedură administrativă, precum și pentru a diminua eventualele dificultăți generate de complexitatea și volumul său, se impune adoptarea unor măsuri complementare de natură metodologică, tehnologică și formativă, menite să faciliteze accesul rapid la norme, să sprijine personalul administrativ în interpretarea corectă a dispozițiilor și să permită adaptarea graduală a instituțiilor publice la noile exigențe procedurale.

Elaborarea de ghiduri oficiale de aplicare

Ministerul responsabil cu administrația publică poate elabora ghiduri tematice pentru fiecare parte a codului (ex.: procedura generală, actul administrativ, executarea silită, proceduri speciale).

Aceste ghiduri trebuie să conțină: exemple de formulare, diagrame de flux ale procedurilor, corelări cu articolele din cod și trimiteri la jurisprudență relevantă. Publicarea ghidurilor pe o platformă electronică accesibilă tuturor instituțiilor publice și actualizarea lor periodică.

Crearea unui index tematic și a unui motor de căutare electronic

- Structurarea codului într-un index al cuvintelor-cheie și tematic, astfel încât funcționarii să poată identifica rapid articolele aplicabile – aspect acoperit în acest moment de index-ul deja existent.
- Dezvoltarea unei aplicații web/mobile care să permită căutarea rapidă după cuvinte-cheie, domeniu, tip de procedură sau număr de articol.
- Funcția de filtrare pentru tipul de instituție (ex.: UAT mic, minister, agenție centrală) pentru a evidenția articolele relevante.

Formare profesională obligatorie

- Organizarea de sesiuni de formare inițială și periodică pentru funcționarii publici, în special cei din instituțiile mici sau cu atribuții multiple.
- Instruirea poate fi realizată la nivel județean, prin prefecturi sau centre de formare profesională acreditate.
- Introducerea codului în programele de pregătire continuă la INA (Institutul Național de Administrație).

Etapizarea aplicării codului

Aplicarea etapizată a anumitor dispoziții complexe (ex.: digitalizare integrală, interoperabilitate IT) pentru a permite adaptarea graduală a instituțiilor.

- Stabilirea unor termene de tranziție și perioade pilot în anumite județe sau sectoare.
- Monitorizarea și evaluarea aplicării codului
- Crearea unui mecanism central de colectare a feedback-ului de la instituțiile care aplică codul (ex.: chestionare trimestriale).
- Analizarea periodică a problemelor întâmpinate și adaptarea normelor metodologice sau a ghidurilor în consecință.
- Publicarea anuală a unui raport privind stadiul implementării codului.

Impactul estimat al aplicării fiecărui proiect asupra administrației publice

Evaluarea comparativă a impactului potențial asupra administrației publice evidențiază diferențe majore între prezentul Cod de procedură administrativă și proiectul MLPDA (2023).

Codul, prin vocația sa de instrument codificator integral și prin detalierea normativă cuprinsă, promite să asigure o uniformizare a practicilor administrative și o reducere substanțială a discrepanțelor dintre autorități, în concordanță cu principiul legalității consacrat de Art. 1 alin. (5) din Constituția României.

Introducerea unor dispoziții explicite privind digitalizarea procedurilor, interoperabilitatea sistemelor și garanțiile de acces pentru persoanele vulnerabile reprezintă un pas decisiv în direcția alinierii administrației românești la exigențele dreptului Uniunii Europene și la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene, consolidând astfel o administrație modernă, transparentă și incluzivă.

Totuși, amplasarea reglementării va necesita un efort semnificativ de adaptare, în special pentru instituțiile cu resurse limitate, unde procesul de instruire și acomodare se va dovedi mai dificil.

Coerența cu alte acte normative și riscul de conflicte legislative

Un element determinant îl constituie gradul de integrare a fiecărui proiect în ansamblul legislației în vigoare. Prezentul Cod are avantajul unei construcții sistemice,

prin care sunt absorbite sau corelate expres reglementările dispersate în multiple acte normative (OG nr. 27/2002, Legea nr. 544/2001, Legea nr. 52/2003, OUG nr. 57/2019, Legea nr. 554/2004, Legea nr. 672/2002 ș.a.), ceea ce permite eliminarea paralelismelor și reducerea conflictelor de interpretare.

În schimb, proiectul MLPDA, prin concizia sa, păstrează numeroase trimiteri la reglementări externe, menținând riscul apariției unor contradicții, în special în domenii cu practică sensibilă (achiziții publice, transparență decizională, executarea silită administrativă).

Din această perspectivă, codul propriu răspunde mai fidel cerinței de claritate și previzibilitate a legii, consacrate atât de jurisprudența Curții Constituționale, cât și de cea a Curții Europene a Drepturilor Omului în aplicarea Art. 6 și Art. 13 CEDO.

Măsuri de implementare și tranziție

Indiferent de opțiunea legislativă, succesul aplicării depinde de măsurile de implementare. Pentru prezentul Cod, complexitatea și detalierea normativă reclamă instrumente auxiliare obligatorii: ghiduri metodologice, indexuri tematice, platforme informatice de consultare și programe etapizate de formare profesională.

Adaptarea graduală a dispozițiilor privind digitalizarea integrală a procedurilor și interoperabilitatea IT va permite instituțiilor o tranziție mai lină, evitând blocaje administrative și respectând principiul proporționalității (Art. 53 din Constituție).

Este recomandată monitorizarea aplicării codului pe o perioadă de minimum 24 de luni, prin colectarea de feedback instituțional și corectarea punctuală a normelor metodologice. În ceea ce privește proiectul MLPDA, deși acesta necesită măsuri tranzitorii mai reduse, aplicabilitatea sa practică ar depinde de reglementări secundare și ghiduri sectoriale, ceea ce ar putea genera un cadru legislativ fragmentar și lipsit de coerență.

Analiza comparativă evidențiază două filosofii legislative distincte. Codul propriu oferă o reglementare amănunțită și unitară, garantează transparența și coerența internă, armonizează legislația națională cu dreptul Uniunii Europene și asigură mecanisme moderne de digitalizare și protecție a persoanelor vulnerabile.

În schimb, proiectul MLPDA, deși mai accesibil funcționarilor prin concizia sa, rămâne dependent de reglementări externe și expus riscului de practici administrative divergente. Din perspectiva consolidării statului de drept și a asigurării unui cadru previzibil pentru cetățeni și autorități, adoptarea prezentului Cod apare ca soluția cea mai solidă, cu condiția însoțirii sale de instrumente metodologice și de măsuri de sprijin instituțional.

Experiența implementării altor coduri fundamentale (procedură civilă, procedură penală) confirmă că aplicarea efectivă a unor reglementări complexe presupune o etapizare, instruire sistematică și ajustări legislative succesive, astfel încât tranziția către noul regim procedural să fie realizată fără sincope majore.

Capitolul VI – Compatibilitatea cu dreptul Uniunii Europene și jurisprudența CEDO

Prezentul Cod de procedură administrativă a fost conceput în deplină concordanță cu obligațiile constituționale și internaționale ale României, asumate atât în calitate de stat membru al Uniunii Europene, cât și ca parte la Convenția Europeană a Drepturilor

Omului. Potrivit Art. 148 alin. (2) și (4) din Constituție, prevederile tratatelor constitutive ale Uniunii și celelalte reglementări comunitare cu caracter obligatoriu au prioritate față de dispozițiile contrare din dreptul intern, iar autoritățile publice, inclusiv cele administrative, au obligația de a asigura respectarea și aplicarea directă a acestora.

Acest principiu este consacrat expres în Cod, printr-o dispoziție distinctă care consacră preeminența și aplicabilitatea directă a dreptului Uniunii Europene.

Importanța acestei consacrări se reflectă în jurisprudența constantă a Curții de Justiție a Uniunii Europene, care a stabilit, prin hotărâri de referință precum *Costa vs. ENEL* (C-6/64) și *Simmenthal* (C-106/77), că instanțele naționale au obligația de a aplica normele europene cu efect direct, înlăturând orice dispoziție națională contrară, indiferent de rangul acesteia.

Această obligație nu revine doar instanțelor de judecată, ci și autorităților administrative, care, în virtutea principiului cooperării loiale, consacrat de Art. 4 alin. (3) din Tratatul Uniunii Europene, sunt ținute să aplice normele europene cu prioritate și să asigure efectul lor deplin.

Codul clarifică acest aspect, evitând practica națională anterioară, marcată de ezitări și întârzieri în aplicarea directă a normelor europene de către administrație.

Pe lângă integrarea normelor europene, Codul consacră și obligația de conformare cu Convenția Europeană a Drepturilor Omului și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului.

În mod particular, sunt reflectate Art. 6 CEDO, care garantează dreptul la un proces echitabil, și Art. 13 CEDO, care consacră dreptul la un recurs efectiv împotriva încălcării drepturilor și libertăților. În jurisprudența Curții Europene, cauze precum *Kudła vs. Polonia* sau *Bellet vs. Franța* au sancționat lipsa unor mecanisme eficiente de control asupra administrației sau întârzierile excesive în soluționarea cauzelor administrative.

Prin instituirea unor termene clare, a sancțiunilor pentru tăcerea administrației și a dreptului la acțiune jurisdicțională efectivă, Codul român se aliniază acestor exigențe și previne apariția unor condamnări repetitive la Strasbourg.

Totodată, Codul recunoaște aplicabilitatea directă a Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special Art. 41, care consacră dreptul la bună administrare, și Art. 47, care garantează dreptul la un recurs efectiv și la un proces echitabil. Prin reglementarea unor proceduri administrative unitare și previzibile, prin instituirea obligației motivării actelor administrative și prin consacrarea dreptului de acces la informații și probe, Codul transpune în plan intern aceste garanții europene, asigurând astfel convergența cu standardele de protecție ale Uniunii.

Un alt aspect fundamental al compatibilității Codului cu dreptul european îl constituie integrarea dispozițiilor procedurale din directive și regulamente sectoriale, care au impact direct asupra administrației. În acest sens, Codul face trimitere și consacră aplicabilitatea dispozițiilor din:

- Directiva 2006/123/CE privind serviciile în piața internă, care impune statelor membre obligația de a asigura proceduri clare, transparente și nediscriminatorii pentru prestatorii de servicii;
- Directiva 2014/24/UE privind achizițiile publice, care instituie norme detaliate privind publicitatea, transparența, concurența și căile de atac în materia achizițiilor;

- Directiva 2019/1024/UE privind datele deschise și reutilizarea informațiilor din sectorul public, care consacră principiile accesului liber și reutilizării în format deschis a informațiilor;
- Regulamentul (UE) 2016/679 privind protecția datelor cu caracter personal (GDPR), care instituie garanții procedurale fundamentale pentru orice prelucrare de date efectuată de autoritățile publice.

Prin integrarea acestor dispoziții în corpul normativ, Codul nu se limitează la a le menționa, ci creează mecanisme procedurale interne care facilitează aplicarea lor uniformă, previne contradicțiile legislative și asigură adaptabilitatea rapidă la modificările de drept european viitoare.

De asemenea, Codul instituie mecanisme de monitorizare și adaptare menite să garanteze compatibilitatea permanentă cu dreptul european și cu jurisprudența Curții de la Luxemburg și a Curții de la Strasbourg. Acestea includ obligația Guvernului de a actualiza periodic normele metodologice și ghidurile de aplicare, precum și obligația Parlamentului de a evalua, la intervale determinate, conformitatea Codului cu evoluțiile legislative europene și internaționale.

În plan practic, compatibilitatea cu standardele europene este asigurată printr-o serie de garanții procedurale, printre care: obligativitatea motivării actelor administrative, termene clare pentru soluționarea cererilor și plângerilor, sancțiuni pentru tăcerea administrației, acces liber și facil la probe, reguli de transparență și publicitate a actelor, proceduri simplificate pentru categoriile vulnerabile și mecanisme de control jurisdicțional efectiv. Aceste garanții reflectă principiile proporționalității, echității și transparenței, consacrate atât de dreptul Uniunii, cât și de jurisprudența CEDO.

În fine, Codul nu doar preia dispoziții din dreptul european și internațional, ci și creează un cadru de convergență care depășește limitele fragmentării legislative actuale. Prin această ancorare multiplă – în Constituție, în dreptul Uniunii Europene, în Convenția Europeană a Drepturilor Omului și în Carta drepturilor fundamentale – Codul devine un instrument modern, previzibil și aliniat la cele mai exigente standarde de protecție a drepturilor fundamentale și de garantare a bunei administrări.

În concluzie, Codul de procedură administrativă consacră preeminența dreptului Uniunii Europene și aplicabilitatea directă a Convenției Europene a Drepturilor Omului, integrând jurisprudența CJUE și CEDO în mecanisme procedurale interne. Prin garanții clare privind motivarea actelor, termenele de soluționare, sancționarea tăcerii administrației și accesul efectiv la justiție, Codul devine un cadru modern, coerent și aliniat la cele mai exigente standarde europene de protecție a drepturilor fundamentale și de bună administrare.

Domeniu	Normă europeană/internațională	Standard stabilit	Corelare în Codul de procedură administrativă
Primatul dreptului UE	Art. 148 Constituția României; Jurisprudența CJUE – <i>Costa vs. ENEL (C-6/64)</i> , <i>Simmenthal (C-106/77)</i>	Obligația aplicării cu prioritate a normelor UE față de cele interne contrare	Art. 7 – Preeminența și aplicabilitatea directă a dreptului Uniunii Europene

Domeniu	Normă europeană/internațională	Standard stabilit	Corelare în Codul de procedură administrativă
Cooperarea loială	Art. 4 alin. (3) TUE	Obligația administrației naționale de a aplica și respecta dreptul UE	Dispoziții generale din Partea I și reglementări procedurale privind transparența și motivarea actelor
Dreptul la bună administrare	Art. 41 din Carta DFUE	Dreptul cetățeanului la o administrație imparțială, transparentă și motivată	Art. 11–18 (Principii fundamentale); Art. 78–80 (Tăcerea administrației)
Dreptul la recurs efectiv	Art. 47 din Carta DFUE; Art. 13 CEDO; Cauza <i>Kudła vs. Polonia</i>	Acces la o cale de atac efectivă împotriva inacțiunii sau abuzului administrației	Art. 135 și urm. – Plângerea prealabilă; Art. 384, Art. 587 la Art. 612 dispoziții privind căile de atac judiciare și administrative
Dreptul la proces echitabil	Art. 6 CEDO; Cauza <i>Bellet vs. Franța</i>	Judecarea într-un termen rezonabil de către o instanță independentă și imparțială	Art. 483 la Art. 612 Termene; Art. 587 la Art. 612 Căi ordinare și extraordinare de atac
Transparența administrativă	Legea 52/2003; Directiva 2006/123/CE privind serviciile	Publicitate, consultare, acces la informații	Partea IV – Accesul la informații publice; Art. 108 la Art. 143 – Accesul la informație, Art. 144 la Art. 181 – participarea publică și transparența
Achiziții publice	Directiva 2014/24/UE	Proceduri competitive, transparente și nediscriminatorii	Capitolul IV – Procedura în achiziții publice în Partea a VII-a din Titlul I
Protecția datelor personale	Regulamentul (UE) 2016/679 (GDPR)	Legalitatea, echitatea și transparența prelucrării datelor	Dispoziții speciale integrate în procedurile administrative și în obligațiile autorităților
Acces la informații reutilizabile	Directiva (UE) 2019/1024 (Open Data)	Reutilizarea datelor publice în format deschis	Articolele din Partea IV – Informații de interes public și digitalizare
Standard CEDO privind tăcerea administrației	Cauzele <i>Bellet vs. Franța</i> , <i>Kudła vs. Polonia</i>	Lipsa unui răspuns administrativ într-un termen rezonabil = încălcare a dreptului la recurs efectiv	Art. 78–80 – Tăcerea administrației – efecte juridice

Capitolul VII – Impactul social, administrativ și asupra statului de drept

Clarificarea raporturilor juridice cu administrația

Un cadru normativ coerent și previzibil în materia procedurii administrative contribuie în mod direct la clarificarea raporturilor juridice dintre cetățeni și autorități. Potrivit Raportului Consiliului Superior al Magistraturii privind starea justiției în anul 2022, la nivelul Secției de contencios administrativ și fiscal au fost înregistrate 5.340 de

dosare noi. Date mai recente confirmă persistența unei presiuni ridicate asupra instanțelor: în anul 2024, la Tribunalul Mureș s-au înregistrat 1.592 de dosare noi în materia contenciosului administrativ și fiscal, față de 1.531 în 2023, iar volumul total al activității instanței (dosare noi + restanțe) a atins 23.602 cauze, comparativ cu 18.785 în 2023.

Aceste cifre demonstrează că, deși cadrul legal actual oferă mecanisme de control jurisdicțional, persistă un număr ridicat de litigii generate de vicii procedurale, lipsa motivării actelor sau interpretări neunitare ale normelor.

Adoptarea prezentului Cod de procedură administrativă are potențialul de a elimina o parte semnificativă a ambiguităților juridice existente în relația dintre cetățeni și autorități. În prezent, procedurile administrative sunt reglementate fragmentar, printr-un număr mare de acte normative distincte (OG nr. 27/2002, Legea nr. 544/2001, Legea nr. 52/2003, OUG nr. 57/2019, Legea nr. 554/2004 etc.), ceea ce poate genera confuzie atât pentru cetățeni, cât și pentru funcționari. Prin unificarea și corelarea acestor dispoziții într-un singur cod, se creează o bază normativă clară, predictibilă și ușor de consultat.

Un exemplu concret este procedura de soluționare a petițiilor: în forma actuală, aceasta este reglementată distinct prin OG nr. 27/2002, iar termenele și condițiile de răspuns diferă de alte proceduri administrative; în codul propus, procedura este unificată, cu termene uniforme și mecanisme clare de contestare, reducând astfel riscul de practici administrative divergente.

Creșterea încrederii în administrația publică

Încrederea cetățenilor în administrația publică este strâns legată de predictibilitatea și transparența actelor administrative. Creșterea numărului de cauze soluționate favorabil reclamantului, în special pe motive de vicii procedurale, relevă o nevoie urgentă de consolidare a standardelor de emitere și motivare a actelor. Statistica aferentă anilor 2023–2024 arată că lipsa de claritate a procedurilor administrative rămâne un factor de conflict, ceea ce diminuează percepția publicului asupra corectitudinii și profesionalismului autorităților. Implementarea unor norme clare, uniforme și adaptate practicii actuale poate contribui semnificativ la restabilirea și creșterea încrederii în instituțiile statului.

Datele din Eurobarometrul Standard 100 (toamna 2023) arată că doar 28% dintre români declară că au încredere în administrația publică națională, față de media UE de 43%. Prin instituirea unor norme clare privind accesul la informații, comunicarea actelor și motivarea deciziilor, prezentul cod poate contribui la reducerea percepției de opacitate și la creșterea gradului de responsabilitate a autorităților.

Spre exemplu, includerea obligației de publicare pe platforme electronice a actelor administrative normative și a rapoartelor de activitate facilitează controlul social și accesul egal la informație, ceea ce în mod direct susține creșterea încrederii publicului.

Reducerea birocratiei și a conflictelor juridice

Volumul ridicat de dosare în contencios administrativ indică existența unor proceduri interne greoaie și neuniforme, care generează atât întârzieri, cât și potențiale conflicte. Conform datelor publicate în 2024, diferența de 4.817 dosare în plus la volumul total al Tribunalului Mureș față de 2023 sugerează nu doar un aflus sporit de cauze, ci și un deficit de soluții procedurale proactive în administrație. Simplificarea și

standardizarea proceselor administrative pot preveni escaladarea nemulțumirilor în litigii, reducând încărcătura instanțelor și costurile aferente atât pentru cetățeni, cât și pentru stat.

Un impact major anticipat al codului este reducerea birocrăției prin standardizarea procedurilor și prin digitalizare. În prezent, lipsa unor proceduri uniforme duce la redundanțe – de exemplu, solicitarea repetată a aceluiași documente de către instituții diferite – fenomen pe care codul îl elimină prin dispozițiile privind interoperabilitatea sistemelor informatice (corelare cu Legea nr. 269/2022).

De asemenea, conflictualitatea juridică se poate reduce semnificativ. Potrivit datelor Ministerului Justiției, în 2022 au fost înregistrate peste 35.000 de cauze în contencios administrativ, dintre care o parte considerabilă au avut la bază vicii procedurale sau lipsa motivării actelor. Prin clarificarea normelor procedurale, stabilirea unor termene uniforme și introducerea unor sancțiuni pentru necomunicarea sau nemotivarea actelor, codul poate reduce aceste litigii cu până la 20–25% pe termen mediu, conform estimărilor bazate pe experiența altor state membre UE care au adoptat coduri administrative consolidate (ex.: Portugalia, Estonia).

Consolidarea profesionalismului și responsabilității funcționarilor publici

Datele analizate pentru perioada 2022–2024 confirmă că o parte considerabilă a cauzelor de contencios administrativ își au originea în erori procedurale sau lipsa unei fundamentări juridice solide a actelor emise. Această realitate subliniază necesitatea consolidării pregătirii profesionale a funcționarilor publici și a responsabilității individuale în exercitarea atribuțiilor. Introducerea unor obligații clare de motivare și respectare a termenelor legale, coroborată cu instruirea continuă în materia procedurii administrative, ar conduce la diminuarea erorilor și, implicit, la o mai bună protecție a drepturilor cetățenilor și la întărirea statului de drept.

Codul creează un cadru normativ care impune standarde ridicate de conduită profesională și responsabilitate pentru funcționarii publici. Prin reglementarea detaliată a obligațiilor acestora, a răspunderii administrative, contravenționale și patrimoniale, se creează un mecanism de responsabilizare directă.

Un element inovator îl constituie procedura de cercetare administrativă a abaterilor, cu termene și documente obligatorii, ceea ce elimină practicile arbitrare și întărește cultura organizațională bazată pe merit și integritate. Implementarea acestor norme, corelată cu formarea profesională continuă, poate contribui la reducerea erorilor administrative și la creșterea calității serviciului public oferit cetățenilor.

În același timp, prin garanțiile procedurale acordate funcționarilor (dreptul la apărare, termene rezonabile, transparența procedurii disciplinare), codul asigură echilibrul între necesitatea de responsabilizare și protecția împotriva abuzurilor.

Capitolul VIII – Impactul bugetar și implementarea tehnică

Costuri administrative estimate

Adoptarea unui Cod de procedură administrativă unitar constituie un pas esențial în consolidarea statului de drept, în clarificarea raporturilor juridice dintre cetățeni și administrație și în creșterea eficienței activității instituțiilor publice. Conform Art. 1 alin. (3) din Constituția României, statul român este un stat de drept, democratic și

social, iar conform Art. 21 și Art. 52, orice persoană are dreptul la un proces echitabil și la repararea prejudiciilor cauzate de autorități.

Realizarea acestor principii implică un efort financiar etapizat, structurabil pe următoarele direcții:

- a) digitalizare și interoperabilitate – dezvoltarea portalului unic pentru procedura administrativă, conectarea registrelor electronice și implementarea mecanismelor de semnătură electronică și identitate digitală, cu un cost estimat de 25–30 milioane euro, etapizat pe trei ani, corelat cu fondurile PNRR și Programul Operațional Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare 2021–2027;
- b) formare profesională a funcționarilor publici – organizarea unor sesiuni de instruire pentru cca. 80.000 de funcționari din administrația centrală și locală, prin Institutul Național de Administrație și structurile de formare interne, cu un cost estimat la 10 milioane euro în primii doi ani;
- c) adaptarea procedurilor interne – revizuirea fluxurilor administrative și integrarea aplicațiilor informatice, care implică costuri suplimentare de personal și consultanță (cca. 3–5 milioane euro la nivel național).

Aceste cheltuieli nu reprezintă costuri adiționale permanente, ci investiții în eficiența instituțională care, prin reducerea litigiilor și a redundanțelor birocratice, generează economii bugetare pe termen mediu și lung.

Clarificarea raporturilor juridice cu administrația

Un cadru normativ coerent și predictibil contribuie direct la reducerea conflictelor juridice generate de ambiguitatea normelor. Raportul Consiliului Superior al Magistraturii pe anul 2022 relevă existența a 5.340 de dosare noi în materia contenciosului administrativ și fiscal la nivelul Înaltei Curți și al curților de apel. La nivel local, datele Tribunalului Mureș confirmă tendința ascendentă: 1.592 de dosare noi în 2024, comparativ cu 1.531 în 2023, cu un volum total al cauzelor care a crescut de la 18.785 în 2023 la 23.602 în 2024.

Pe lângă încărcarea instanțelor, aceste litigii generează cheltuieli indirecte semnificative pentru bugetul public – onorarii de avocat, cheltuieli de judecată, costuri procedurale și alocarea de personal administrativ pentru reprezentarea instituțiilor. Unificarea dispozițiilor procedurale într-un cod singular asigură claritate, previzibilitate și accesibilitate, diminuând conflictualitatea și reducând cheltuielile administrative colaterale.

Această abordare este conformă cu jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene care consacră principiul securității juridice și al încrederii legitime.

Creșterea încrederii în administrația publică

Încrederea cetățenilor în instituțiile publice este profund influențată de transparența și predictibilitatea procedurilor. Potrivit Euro-barometrului Standard 100 (toamna 2023), doar 28% dintre români declară că au încredere în administrația națională, în timp ce media Uniunii Europene este de 43%.

Codul propus introduce obligații explicite de motivare a actelor, termene legale imperative, cu sancțiuni pentru nerespectare, precum și publicarea electronică a actelor administrative normative.

Aceste măsuri sporesc responsabilitatea instituțională și facilitează controlul social, realizând convergența cu Obiectivul 16 al Agendei ONU 2030 (instituții eficiente și responsabile) și cu recomandările Comisiei Europene privind buna guvernare.

Reducerea birocrăției și a conflictelor juridice

Codificarea unitară elimină redundanțele și procedurile paralele care obligau cetățenii și operatorii economici să depună multiple documente și să respecte termene contradictorii. Corelarea expresă cu Legea nr. 269/2022 privind interoperabilitatea IT asigură standardizarea fluxurilor de date și reduce povara birocratică.

La nivel european, aplicarea Regulamentului (UE) nr. 910/2014 privind identificarea electronică (eIDAS) și a Directivei (UE) 2016/2102 privind accesibilitatea informațiilor publice susține accesul digital uniform și reduce costurile de conformare.

Experiența Portugaliei și Estoniei arată că introducerea codurilor administrative a dus la scăderea cu 20–25% a litigiilor generate de vicii procedurale. Prin stabilirea unor norme uniforme de comunicare, motivare și contestare a actelor, România poate reproduce acest efect pozitiv pe termen mediu.

Consolidarea profesionalismului și responsabilității funcționarilor publici

Impactul asupra corpului funcționarilor publici este determinant. Numeroase litigii actuale au la bază lipsa pregătirii juridice corespunzătoare și absența unor standarde uniforme de conduită. Codul instituie obligații clare privind respectarea termenelor, motivarea deciziilor și tratarea egală a petițiilor, în concordanță cu Art. 16 și Art. 52 din Constituție.

Prin reglementarea detaliată a răspunderii administrative, disciplinare, contravenționale și patrimoniale, precum și prin instituirea unor proceduri de cercetare a abaterilor, se creează un mecanism de responsabilizare directă. În același timp, codul protejează funcționarii împotriva abuzurilor, oferindu-le dreptul la apărare, transparența procedurilor disciplinare și respectarea demnității umane.

Aceste dispoziții sunt în acord cu Carta Europeană a Funcționarului Public, care consacră principiile competenței, imparțialității și protecției funcției publice.

Consolidarea statului de drept

Prin integrarea dispozițiilor procedurale disparate într-un cadru unitar, prin asigurarea transparenței și prin responsabilizarea funcționarilor, Codul de procedură administrativă contribuie direct la consolidarea statului de drept.

Impactul său social și instituțional se traduce prin reducerea birocrăției și a conflictelor juridice, creșterea încrederii publice, dar și profesionalizarea administrației, precum și garantarea unui raport echilibrat între cetățeni și autorități.

Codul de procedură administrativă devine, astfel, un pilon fundamental al modernizării instituțiilor publice din România, asigurând convergența cu standardele europene și consolidând capacitatea statului de a răspunde eficient și transparent nevoilor societății.

Tabel sinoptic – Impactul Codului de procedură administrativă

Domeniu de impact	Efecte principale	Observații și relevanță strategică
Cetățeni și societate	- Acces mai rapid și mai facil la justiție administrativă prin introducerea competenței materiale a judecătorilor. - Creșterea gradului de încredere în actul administrativ prin claritatea și	Introducerea judecătorilor ca prim nivel de jurisdicție administrativă aduce justiția „mai aproape de cetățean”, în concordanță cu principiul accesului efectiv la justiție (art. 21 din Constituție și art. 6 CEDO).

Domeniu de impact	Efecte principale	Observații și relevanță strategică
	previzibilitatea procedurilor. - Reducerea costurilor de timp și deplasare pentru cetățeni, datorită proximității instanțelor de fond.	
Administrația publică	- Presiune suplimentară pentru respectarea procedurilor și termenelor, dată fiind introducerea unui control jurisdicțional de proximitate, prin judecătoria, care permite soluționarea rapidă și accesibilă a litigiilor administrative de mică complexitate. - Uniformizarea practicilor administrative prin creșterea predictibilității sancțiunilor judiciare. - Diminuarea abuzurilor procedurale prin consolidarea controlului judecătoresc.	Administrația locală și centrală devine mai responsabilă și mai atentă în motivarea și emiterea actelor administrative, întrucât riscul contestării imediate crește.
Sistemul judiciar	- Degrevarea tribunalelor și curților de apel prin transferarea unor cauze simple și repetitive către judecătoria. - O mai bună concentrare a instanțelor superioare asupra litigiilor complexe și de principiu. - Reducerea duratei medii a proceselor prin distribuirea echilibrată a volumului de cauze.	Contribuie la echilibrarea încărcăturii instanțelor și la eficientizarea sistemului judiciar, în linie cu recomandările CEPEJ și rapoartele MCV/Rule of Law.
Statul de drept	- Consolidarea principiului supremației legii prin extinderea controlului judecătoresc la nivelul cel mai apropiat de cetățean. - Crearea unui mecanism de prevenire timpurie a abuzurilor administrative. - Întărirea principiului bunei administrări, consacrat de art. 41 din Carta drepturilor fundamentale a UE.	Introducerea judecătoriilor ca primă instanță în materia contenciosului administrativ reprezintă o inovație instituțională de consolidare a statului de drept, aducând România mai aproape de standardele europene de accesibilitate și eficiență.

Capitolul IX – Etapele de aplicare și măsuri tranzitorii

Elaborarea și adoptarea normelor de aplicare

Pentru asigurarea unei aplicări unitare a Codului de procedură administrativă, este necesară elaborarea normelor metodologice în termen de maximum 6 luni de la publicarea legii în Monitorul Oficial, respectând prevederile Art. 108 alin. (2) din Constituție și ale Legii nr. 24/2000 privind tehnica legislativă.

Experiența recentă a altor coduri (Codul administrativ – OUG nr. 57/2019, normele de aplicare adoptate etapizat în 2019–2021) arată că perioada de redactare și consultare interinstituțională poate fi comprimată prin constituirea încă din etapa de adoptare a Codului a unui grup tehnic mixt (ministere, autorități locale, structuri asociative). Normele trebuie să conțină proceduri standard, formulare, fluxuri decizionale și cerințe minime de interoperabilitate, compatibile cu Platforma Națională pentru Proceduri Administrative (PNPA) și cu Platforma Națională de Interoperabilitate (PNI).

Termene de intrare în vigoare și aplicabilitate graduală

Intrarea în vigoare a Codului va fi etapizată pentru a permite adaptarea autorităților publice și formarea personalului. Modelul etapizării a fost aplicat și la alte acte cu impact procedural major – de exemplu, noul Cod de procedură civilă (Legea nr.

134/2010) a intrat în vigoare la 1 februarie 2013, după 2 ani de pregătire și adaptare instituțională. Pentru Codul de procedură administrativă se propune:

a) intrarea în vigoare a dispozițiilor generale și a părților privind principiile, participanții și drepturile/obligățiile persoanei la 6 luni de la publicare;

b) aplicarea completă a dispozițiilor privind procedura administrativă generală și procedurile speciale la 12 luni de la publicare;

c) aplicarea articolelor ce presupun operaționalizarea PNPA și integrarea completă cu PNI la 18 luni de la publicare, în corelare cu termenele tehnice din PNRR (finalizarea Cloud-ului Guvernamental – 31 decembrie 2025).

Perioada de coexistență cu legislația anterioară

Pentru a evita blocajele administrative, anumite acte normative speciale vor continua să se aplice, cu caracter tranzitoriu, până la preluarea completă a procedurilor lor de către Cod. Practica legislativă în materie administrativă (Legea nr. 554/2004, Legea nr. 544/2001, OG nr. 27/2002) arată că perioadele de coexistență de 6–12 luni permit autorităților să-și ajusteze fluxurile și documentele interne.

În această perioadă, dispozițiile din legislația anterioară vor prevala în măsura în care reglementează aspecte neacoperite încă de normele de aplicare ale Codului, urmând ca acestea să fie abrogate expres la expirarea termenului tranzitoriu.

Evaluarea post-implementare și mecanismele de feedback instituțional

La 24 de luni de la intrarea în vigoare integrală, Guvernul, prin ministerul coordonator, va realiza o evaluare a implementării Codului, pe baza datelor colectate de la autoritățile publice și din PNPA. Precedentele din legislația administrativă (rapoartele anuale privind aplicarea Legii nr. 52/2003 și ale Legii nr. 544/2001) arată că mecanismele de feedback instituțional, dacă sunt digitalizate, pot evidenția rapid disfuncționalități și pot fundamenta modificări legislative punctuale.

Evaluarea va include: numărul de proceduri standardizate, gradul de integrare în PNPA/PNI, reducerea duratei medii de soluționare a cererilor, precum și evoluția numărului de litigii în contencios administrativ. Rezultatele vor fi prezentate Parlamentului și publicate pe site-ul oficial al ministerului, în spiritul transparenței și al responsabilității față de cetățeni.

Capitolul X – Corelarea cu legislația în vigoare și abrogările necesare

Un cod de procedură de anvergura prezentului Cod de procedură administrativă nu poate fi implementat instantaneu, fără o perioadă de tranziție, fără norme metodologice clare și fără mecanisme de monitorizare și ajustare. Din aceste motive, dispozițiile finale și tranzitorii au fost structurate astfel încât să asigure o aplicare etapizată, coerentă și predictibilă, în corelare cu standardele europene, cu obligațiile asumate prin Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR) și cu jurisprudența Curții Constituționale și a CEDO.

Elaborarea și adoptarea normelor de aplicare

Articolele 683–685 stabilesc un cadru clar pentru elaborarea normelor metodologice de aplicare. Normele trebuie adoptate în termen de maximum 6 luni de la publicarea Codului în Monitorul Oficial, cu respectarea Art. 108 alin. (2) din Constituție și a Legii nr. 24/2000 privind tehnica legislativă. Această soluție a fost inspirată din practica adoptării Codului de procedură civilă (Legea nr. 134/2010), unde lipsa unor

norme unitare a generat dificultăți de aplicare și o jurisprudență neuniformă în primii ani.

De aceea, Codul introduce expres obligația de elaborare a normelor printr-un grup tehnic interinstituțional, cu participarea ministerelor, autorităților locale, structurilor asociative și a organismelor independente, pentru a garanta un cadru metodologic uniform. Normele vor conține proceduri standard, formulare-tip, fluxuri decizionale și cerințe minime de interoperabilitate, compatibile cu Platforma Națională pentru Proceduri Administrative (PNPA) și cu Platforma Națională de Interoperabilitate (PNI).

Această abordare asigură, pentru prima dată în dreptul administrativ românesc, o codificare procedurală completă, susținută de norme metodologice unitare, obligatorii pentru toate autoritățile.

Termenele de intrare în vigoare și aplicabilitatea graduală

Articolul 685 prevede o intrare etapizată în vigoare, care răspunde nevoii de pregătire instituțională și formare profesională. Etapizarea este inspirată de practica adoptării Codului de procedură civilă (2013), unde aplicarea a fost amânată doi ani pentru a permite adaptarea sistemului judiciar.

Pentru Codul de procedură administrativă, se prevede:

- intrarea în vigoare a dispozițiilor generale și a celor referitoare la principiile fundamentale, participanți și drepturile/obligațiile persoanei – la 6 luni de la publicare;
- aplicarea dispozițiilor privind procedura administrativă generală și procedurile speciale – la 12 luni de la publicare;
- aplicarea integrală a dispozițiilor privind digitalizarea, PNPA și interoperabilitatea cu PNI – la 18 luni de la publicare, în corelare cu termenele din PNRR (finalizarea Cloud-ului Guvernamental, 31 decembrie 2025).

Această soluție asigură o implementare graduală, evitând blocajele administrative și permițând autorităților publice să-și adapteze fluxurile interne.

Perioada de coexistență cu legislația anterioară

Articolele 686–687 instituie o perioadă de coexistență cu actele normative anterioare, precum Legea nr. 554/2004 privind contenciosul administrativ, Legea nr. 544/2001 privind accesul la informații de interes public sau OG nr. 57/2019 privind codul administrativ. Aceste acte rămân aplicabile, cu caracter tranzitoriu, în măsura în care reglementează aspecte neacoperite de Cod sau de normele metodologice, fiind abrogate expres la expirarea perioadei tranzitorii.

Această măsură previne golurile legislative și garantează continuitatea procedurilor administrative curente, oferind totodată un cadru predictibil pentru cetățeni și instituții. Practica anterioară arată că astfel de perioade (6–12 luni) au fost indispensabile pentru evitarea conflictelor juridice și pentru asigurarea securității raporturilor de drept administrativ.

Evaluarea post-implementare și mecanisme de feedback instituțional

Un element de noutate absolută este consacrat prin Art. 697: obligativitatea Guvernului de a realiza, la 24 de luni de la intrarea în vigoare integrală a Codului, o evaluare a aplicării acestuia. Evaluarea se va baza pe date colectate prin PNPA și din rapoartele anuale ale autorităților publice.

Indicatorii de evaluare includ gradul de standardizare a procedurilor administrative, nivelul de integrare în PNPA și PNI, reducerea duratei medii de soluționare a cererilor, precum și evoluția numărului de litigii în contencios administrativ.

Rezultatele vor fi comunicate Parlamentului și publicate, consolidând principiul transparenței și responsabilității. Acest mecanism creează premisele unei revizuii periodice a Codului, adaptându-l la realitățile socio-juridice, în spiritul modelelor francez și portughez.

Digitalizarea procedurilor și garantarea accesului pentru persoanele vulnerabile

Articolele 698–702 prevăd măsuri concrete pentru digitalizarea administrației, integrarea PNPA și respectarea obligațiilor de interoperabilitate la nivel european. Pentru prima dată, Codul instituie obligația generală a autorităților publice de a adopta proceduri digitale și de a utiliza semnătura electronică, în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 910/2014 (eIDAS).

În același timp, Codul protejează categoriile vulnerabile sau aflate în risc de exclusiune digitală (persoane vârstnice, fără acces la infrastructură IT, cu dizabilități). Acestea beneficiază de măsuri compensatorii, precum: asistență administrativă în puncte fizice de acces, comunicarea pe suport hârtie, reprezentarea prin mandatar cu semnătură electronică.

Prin aceste dispoziții, Codul asigură un echilibru între modernizarea digitală a administrației și protecția drepturilor fundamentale, în conformitate cu Art. 6 și Art. 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Prioritatea Codului și abrogările exprese

Articolul 703 consacră principiul priorității Codului de procedură administrativă, stabilind că acesta constituie dreptul comun în materie și prevalează asupra altor reglementări contrare, cu excepția cazurilor de derogare expres prevăzute. Prin urmare, actele normative speciale vor fi abrogate sau modificate în mod expres, evitând suprapunerile normative care au caracterizat legislația administrativă din ultimele decenii.

Acest ansamblu de măsuri tranzitorii și finale garantează că aplicarea Codului de procedură administrativă va fi predictibilă, etapizată și adaptată realităților instituționale, consolidând statul de drept și încrederea cetățenilor în administrație.

Codul introduce un cadru modern de digitalizare, o protecție efectivă a persoanelor vulnerabile, precum și un mecanism unic de revizuire periodică, ceea ce îl aliniază la bunele practici europene și marchează o ruptură clară față de caracterul fragmentar al legislației anterioare.

Tabel sinoptic – Dispoziții finale și tranzitorii

Articol Cod	Conținut normativ (varianta reală consolidată)	Justificare în Expunerea de motive
683	Aplicarea tranzitorie a legilor speciale	Asigurarea continuității legislative și evitarea vidului normativ prin menținerea aplicabilității legilor speciale până la integrarea lor în Cod.
684	Procedurile aflate în curs la data intrării în vigoare a Codului	Respectarea principiului neretroactivității și a securității raporturilor juridice; garantarea

Articol Cod	Conținut normativ (varianta reală consolidată)	Justificare în Expunerea de motive
		soluționării procedurilor după legea sub care au fost începute.
685	Termene pentru elaborarea normelor metodologice și ghidurilor procedurale	Necesitatea unui cadru aplicativ unitar; stabilirea unor termene clare pentru Guvern și ministere pentru a evita blocaje și practici neunitare.
686	Dispoziții speciale și derogatorii	Consacrarea principiului dreptului comun procedural; recunoașterea posibilității derogării prin norme speciale, dar numai expres și justificat.
687	Derogări punctuale și aplicarea prioritară a normelor speciale	Enumerarea domeniilor cu regim derogatoriu (fiscal, achiziții, urbanism etc.); aplicare prioritară limitată și interpretare restrictivă pentru protejarea coerenței Codului.
688	Corelarea cu Legea contenciosului administrativ	Asigurarea continuității și evitarea conflictelor normative prin integrarea dispozițiilor din Legea nr. 554/2004 în structura Codului.
689	Corelarea cu dreptul Uniunii Europene și tratatele internaționale	Aplicarea principiului preeminenței dreptului UE (art. 148 Constituție) și respectarea tratatelor internaționale ratificate de România.
690	Corelarea cu legislația civilă și procesual-civilă	Aplicarea subsidiară a Codului civil și a Codului de procedură civilă; asigurarea coerenței între dreptul comun și procedura administrativă.
691	Corelarea cu jurisprudența CEDO și CJUE	Consacrarea obligației de interpretare conformă cu jurisprudența europeană pentru garantarea drepturilor fundamentale și a unui proces echitabil.
692	Abrogări exprese	Eliminarea paralelismelor legislative; consacrarea Codului ca normă de drept comun prin abrogarea OG 27/2002, Legii 544/2001 și Legii 554/2004.
693	Abrogări parțiale	Armonizarea legislației prin abrogarea parțială a OUG 57/2019 și a altor legi sectoriale, limitat la dispozițiile procedurale integrate în Cod.
694	Menținerea valabilității actelor subsecvente	Asigurarea aplicabilității temporare a normelor secundare emise în baza legilor abrogate, până la armonizarea și republicarea lor.
695	Intrarea în vigoare a Codului	Stabilirea datei și etapelor de aplicare; permiterea unui interval de adaptare instituțiilor și practicienilor.

Articol Cod	Conținut normativ (varianta reală consolidată)	Justificare în Expunerea de motive
696	Regimul cauzelor aflate pe rol la data intrării în vigoare	Prevederea regulilor tranzitorii pentru litigiile în curs, pentru a respecta principiul neretroactivității și securității juridice.
697	Clauza de revizuire	Obligativitatea evaluării periodice și a revizuirii Codului după o perioadă de aplicare; mecanism de adaptare la evoluții sociale și legislative.
698	Obligații de digitalizare a procedurilor administrative	Consacrarea obligației instituțiilor de a utiliza mijloace electronice și platforme digitale; corelare cu PNRR și obiectivele UE.
699	Interoperabilitatea sistemelor informatice	Crearea unui cadru coerent pentru schimbul de date între instituții; integrarea cu platformele naționale și europene de interoperabilitate.

Capitolul XI – Concluzii privind oportunitatea adoptării Codului

Argumente sintetice privind superioritatea proiectului propus

Proiectul Codului de procedură administrativă se distinge ca o reglementare integratoare, unificatoare și de maximă relevanță strategică, elaborată pe baza unei evaluări comparative a legislației naționale și a standardelor europene în materie de bună administrare. Prin preluarea, armonizarea și codificarea dispozițiilor dispersate în peste zece acte normative fundamentale, Codul răspunde nevoii istorice de coerență, claritate și accesibilitate legislativă. În același timp, el elimină paralelismele și contradicțiile semnalate în mod constant de Consiliul Legislativ, de Curtea Constituțională și în rapoartele Comisiei Europene din cadrul Mecanismului de Cooperare și Verificare (MCV).

Spre deosebire de inițiativele fragmentare anterioare, proiectul actual are o structură completă, cuprinzând procedura administrativă generală, procedurile speciale sectoriale, răspunderea și controlul administrativ, contenciosul administrativ, precum și integrarea progresivă a digitalizării și interoperabilității sistemelor publice. Astfel, Codul se afirmă ca un instrument normativ de referință, comparabil cu Codul civil și Codul de procedură civilă, capabil să ofere administrației românești stabilitatea și maturitatea reglementării specifice marilor coduri.

Beneficiile concrete pentru cetățeni, administrație și sistemul judiciar

Pentru cetățeni, Codul garantează proceduri clare, termene predictibile și acces rapid la informații și servicii, inclusiv prin mecanisme digitale standardizate (Platforma Națională de Proceduri Administrative – PNPA, Platforma Națională de Interoperabilitate – PNI). Cetățeanul nu va mai fi expus arbitrariului sau întârzierilor administrative, ci va beneficia de un cadru legal transparent și verificabil.

Pentru administrație, Codul reprezintă un instrument de eficiență managerială, reducând timpul de soluționare, riscul de erori și incidența actelor administrative nelegale. Standardizarea fluxurilor administrative și instituirea obligațiilor clare de motivare vor diminua considerabil numărul de acte contestabile și implicit volumul litigiilor.

Pentru sistemul judiciar, datele Ministerului Justiției arată că în anul 2023 s-au înregistrat peste 35.000 de cauze de contencios administrativ, dintre care o proporție semnificativă a avut la bază vicii procedurale, lipsa motivării actelor sau nerespectarea termenelor. Prin uniformizarea normativă și introducerea unor reguli clare de redactare, motivare și comunicare, Codul va reduce presiunea asupra instanțelor și va permite judecătorilor să își concentreze resursele asupra cauzelor de complexitate reală. În plus, cetățeanul va beneficia de o protecție jurisdicțională mai rapidă și mai eficientă.

Compatibilitatea cu strategiile naționale și europene

Proiectul este în deplină consonanță cu Strategia Națională privind Agenda Digitală 2020–2030, cu Strategia Națională Anticorupție 2021–2025 și cu angajamentele asumate prin PNRR – Componenta C7 „Transformare digitală”, vizând interoperabilitatea, transparența și simplificarea procedurilor. La nivel european, Codul transpune principiile consacrate de Art. 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – dreptul la bună administrare, și integrează recomandările Comisiei Europene privind guvernanta electronică, principiul „once-only” și deschiderea datelor publice, prevăzute în Directiva (UE) 2019/1024.

Astfel, Codul nu este doar o reformă națională, ci și un pas de integrare deplină a României în standardele europene privind transparența și eficiența administrativă.

Necesitatea unei adoptări rapide și corelate cu obiectivele strategice

Codul de procedură administrativă nu reprezintă un proiect legislativ punctual, ci o reformă structurală a administrației românești, menit să garanteze coerență, predictibilitate și eficiență în raporturile dintre stat și cetățean. Adoptarea sa cu celeritate este justificată de:

- Alinierea la termenele asumate prin PNRR, inclusiv operaționalizarea Cloud-ului Guvernamental și interoperabilitatea sistemelor până la 31 decembrie 2025.
- Valorificarea investițiilor digitale deja contractate, care își ating potențialul doar în cadrul unui cadru procedural modern și compatibil cu standardele europene.
- Reducerea volumului de litigii și degrevarea instanțelor, prin limitarea erorilor procedurale și a actelor administrative defectuoase.
- Consolidarea încrederii cetățenilor și mediului de afaceri, prin introducerea de termene clare, proceduri transparente și accesibilitate digitală.

Respectarea procedurilor de transparență decizională și a consultării publice va garanta legitimitatea normativă, iar adoptarea Codului într-un termen rezonabil va permite României să își respecte obligațiile europene și să implementeze reformele asumate. În lipsa acestei reglementări, persistă riscul perpetuării incoerenței normative, al blocajelor administrative și al multiplicării litigiilor, cu consecințe directe asupra stabilității juridice și a credibilității instituțiilor publice.

Adoptarea Codului de procedură administrativă reprezintă o reformă fundamentală și ireversibilă a administrației publice din România, comparabilă, prin impact și valoare normativă, cu marile codificări din dreptul civil și penal. Prin integrarea într-un cadru unitar a dispozițiilor dispersate în multiple acte normative, Codul răspunde unei nevoi structurale de coerență, predictibilitate și transparență, eliminând paralelismele legislative și asigurând o aplicare uniformă a regulilor procedurale pe întreg teritoriul național.

El garantează cetățeanului dreptul la o administrație eficientă, responsabilă și transparentă, consacrat de Art. 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, și oferă autorităților publice instrumentele necesare pentru a desfășura o activitate clară, digitalizată și lipsită de ambiguități. În același timp, sistemul judiciar este degrevat de mii de cauze generate de vicii procedurale, ceea ce permite o mai bună concentrare asupra dosarelor de importanță reală și o creștere a calității actului de justiție.

Codul nu este doar o inovație legislativă, ci și un angajament strategic al României față de cetățenii săi și față de Uniunea Europeană, într-un context în care digitalizarea, simplificarea procedurilor și creșterea transparenței constituie piloni esențiali ai bunei guvernări. Corelat cu termenele și obiectivele stabilite prin Planul Național de Redresare și Reziliență și prin strategiile naționale de reformă administrativă, Codul de procedură administrativă se impune ca o condiție indispensabilă pentru modernizarea și europenizarea administrației.

În lipsa sa, România riscă să perpetueze fragmentarea normativă, lipsa de predictibilitate și multiplicarea litigiilor, cu efecte directe asupra încrederii cetățenilor și mediului de afaceri în instituțiile statului.

Prin urmare, adoptarea Codului de procedură administrativă nu constituie doar o opțiune legislativă, ci o necesitate națională și europeană, un pas decisiv către consolidarea statului de drept, modernizarea administrației și garantarea unui raport echilibrat și transparent între cetățean și autoritatea publică.

INIȚIATOR

Senator VELA Gheorghe

CUPRINS
CODUL DE PROCEDURĂ ADMINISTRATIVĂ
(Structură propusă)

TITLUL I - PRINCIPII ȘI CADRUL GENERAL AL ADMINISTRAȚIEI

PARTEA I – DISPOZIȚII GENERALE

Capitolul I – Scopul și obiectul reglementării

Art. 1 – Scopul Codului de procedură administrativă

Art. 2 – Caracterul unitar al procedurii administrative

Art. 3 – Obiectul normării: reglementarea procedurilor administrative generale și speciale

Art. 4 – Asigurarea legalității, transparenței și protecției drepturilor

Capitolul II – Domeniul de aplicare material și personal

Art. 5 – Domeniul material: proceduri administrative, acte, fapte și raporturi juridice

Art. 6 – Domeniul personal: autorități publice, persoane fizice și juridice afectate

Art. 7 – Excluderi și aplicări limitate

Capitolul III – Acte și fapte administrative reglementate

Art. 8 – Clasificarea actelor administrative

Art. 9 – Faptele administrative cu relevanță juridică

Art. 10 – Situații asimilate actelor administrative

Capitolul IV – Principii fundamentale

Art. 11 – Legalitatea și interesul public

Art. 12 – Proportionalitatea și loialitatea administrativă

Art. 13 – Accesul la informație, participarea publică și transparența

Art. 14 – Dreptul la apărare și respectarea demnității umane

Art. 15 – Nediscriminarea și egalitatea de tratament

Art. 16 – Prevenția administrativă

Art. 17 – Responsabilitatea administrativă

Art. 18 – Cooperarea instituțională și evitarea blocajelor administrative

Capitolul V – Definiții

Art. 19 – Termeni esențiali utilizați în cuprinsul Codului

Capitolul VI – Aplicarea în timp și spațiu

Art. 20 – Aplicarea imediată a normelor procedurale

Art. 21 – Regimul situațiilor juridice în curs

Art. 22 – Teritorialitatea și aplicarea în afara granițelor

Capitolul VII – Preeminența și aplicarea directă a dreptului Uniunii Europene (UE)

Art. 23 – Obligația interpretării conforme

Art. 24 – Aplicarea directă a normelor Uniunii Europene în caz de conflict normativ

Art. 25 – Prioritatea jurisprudenței Curții de Justiție a Uniunii Europene

Capitolul VIII – Aplicarea subsidiară a altor norme

Art. 26 – Aplicarea subsidiară a Codului de procedură civilă

Art. 27 – Aplicarea normelor din alte ramuri de drept

Art. 28 – Condițiile subsidiarității: compatibilitate și complementaritate

Capitolul IX – Corelarea cu legislația specială

Art. 29 – Raportul cu normele de drept material

Art. 30 – Obligația armonizării actelor subsecvente

Art. 31 – Prevalența Codului în caz de conflict procedural

PARTEA a II-a – PROCEDURA ADMINISTRATIVĂ GENERALĂ

Capitolul I – Participanții la procedura administrativă

Art. 32 – Persoana fizică și juridică în raport cu administrația publică

- Art. 33 – Autoritatea publică inițitoare sau competentă
Art. 34 – Terții interesați și reprezentarea acestora
Art. 35 – Conflictul de interese și incompatibilitățile în procedura administrativă
Art. 36 – Obligația de declarare a conflictului de interese
Art. 37 – Măsuri de prevenire și înlăturare
Art. 38 – Sancționarea participării nelegitime

Capitolul II – Drepturile persoanei în cadrul unei proceduri administrative

- Art. 39 – Dreptul la informare și acces la dosar
Art. 40 – Dreptul la apărare, exprimare și audiere
Art. 41 – Dreptul la asistență procedurală, soluționare într-un termen rezonabil și replică administrativă
Art. 42 – Dreptul la consultanță administrativă gratuită
Art. 43 – Dreptul la interpretare și asistență lingvistică

Capitolul III – Obligațiile persoanei în cadrul procedurii administrative

- Art. 44 – Furnizarea de date și documente relevante
Art. 45 – Colaborarea cu autoritatea competentă
Art. 46 – Respectarea termenelor procedurale

Capitolul IV – Inițierea procedurii administrative

- Art. 47 – Modalități de declanșare: cerere, inițiativă din oficiu
Art. 48 – Cerințele de formă și conținut ale cererii
Art. 49 – Înregistrarea, confirmarea și comunicarea deschiderii procedurii

Capitolul V – Desfășurarea procedurii administrative

- Art. 50 – Termenele procedurale generale
Art. 51 – Etapele procedurale intermediare
Art. 52 – Comunicarea și notificarea actelor
Art. 53 – Regimul solicitărilor incomplete sau neclare
Art. 54 – Consultarea părților și organizarea audierilor
Art. 55 – Obligația de motivare a actelor și răspunsurilor administrative
Art. 56 – Rolul platformelor digitale administrative

Capitolul VI – Administrarea probelor

- Art. 57 – Tipuri de probe în procedura administrativă
Art. 58 – Reguli privind colectarea și aprecierea probelor
Art. 59 – Probațiunea digitală și probele indirecte
Art. 60 – Regimul probator electronic în procedura administrativă

Capitolul VII – Termene și suspendarea procedurii

- Art. 61 – Termene de soluționare și prorogarea acestora
Art. 62 – Suspendarea de drept și suspendarea motivată
Art. 63 – Reluarea procedurii și consecințele întârzierii

Capitolul VIII – Finalizarea procedurii

- Art. 64 – Emiterea, refuzul motivat sau închiderea fără soluție
Art. 65 – Comunicarea deciziei și căile de atac administrative
Art. 66 – Reconsiderarea și revocarea actelor

Capitolul IX – Delimitarea competenței și soluționarea conflictelor între autoritățile și instituțiile publice

- Art. 67 – Principiul delimitării clare a competențelor
Art. 68 – Conflictele pozitive și negative de competență
Art. 69 – Mecanismul de soluționare administrativă a conflictelor de competență
Art. 70 – Contestarea deciziei de delimitare a competenței
Art. 71 – Prevenirea conflictelor de competență
Art. 72 – Mecanisme de intervenție pentru deblocarea situațiilor interinstituționale

Capitolul X – Procedura administrativă digitală

Art. 73 – Principii generale ale procedurii administrative digitale

Art. 74 – Platformele digitale și interacțiunea administrativă

Art. 75 – Semnătura electronică și autentificarea digitală

Art. 76 – Termene și notificări electronice

Art. 77 – Suport și incluziune digitală

Capitolul XI – Tăcerea administrației – efecte juridice

Art. 78 – Condițiile de aplicare și efectele tăcerii administrației

Art. 79 – Procedura de constatare a efectelor tăcerii administrației

Art. 80 – Mecanisme de contestare și protecție în cazul inacțiunii administrative

Capitolul XII – Procedura administrativă de urgență

Art. 81 – Criterii de calificare a urgenței

Art. 82 – Termene accelerate și adaptări procedurale

Art. 83 – Măsuri provizorii și decizii imediate

Capitolul XIII – Excesul de putere și abuzul de drept în procedura administrativă

Art. 84 – Interzicerea excesului de putere în procedura administrativă

Art. 85 – Evaluarea riscurilor de abuz și excese administrative

Art. 86 – Obligații de remediere și sancționare

Art. 87 – Revizuirea practicilor administrative și formarea funcționarilor

Art. 88 – Garanții împotriva exercitării abuzive a atribuțiilor administrative

Art. 89 – Obligația motivării adecvate și a documentării deciziei administrative

Art. 90 – Aplicarea jurisprudenței europene și interpretarea favorabilă a drepturilor

PARTEA a III-a – PETIȚIILE ȘI SOLICITĂRILE ADMINISTRATIVE

Capitolul I - Petițiile

Art. 91 – Formularea și condițiile de validitate a petițiilor

Art. 92 – Termene și forme de depunere

Art. 93 – Înregistrarea și repartizarea petițiilor

Art. 94 – Termenul general și prelungirea pentru soluționarea petițiilor

Art. 95 – Situații speciale privind termenul de soluționare

Art. 96 – Comunicarea răspunsului și coordonarea între autorități

Art. 97 – Exonerarea de răspundere în caz de întârziere imputabilă altor autorități

Art. 98 – Răspunderea în cazul nerezolvării petițiilor

Art. 99 – Reguli privind redirecționarea petițiilor

Art. 100 – Reguli privind clasarea petițiilor

Art. 101 – Evidența și analiza petițiilor

Capitolul II - Solicitățile administrative

Art. 102 – Formularea și condițiile de validitate a solicitărilor administrative

Art. 103 – Termene și forme de depunere

Art. 104 – Înregistrarea și repartizarea solicitărilor administrative

Art. 105 – Soluționarea solicitărilor administrative

Art. 106 – Răspunderea în cazul nerezolvării solicitărilor administrative

Art. 107 – Evidența și arhivarea solicitărilor administrative

PARTEA a IV-a – ACCESUL LA INFORMAȚII DE INTERES PUBLIC

Capitolul I – Dispoziții generale privind informațiile de interes public

Art. 108 – Obiectul și scopul reglementării

Art. 109 – Principiile fundamentale ale accesului la informațiile de interes public

Art. 110 – Regimul excepțiilor și al limitărilor

Art. 111 – Sfera și suportul informațiilor de interes public

Art. 112 – Protecția datelor cu caracter personal și comunicarea informațiilor mixte

Capitolul II – Titularii și garanțiile dreptului de acces

Art. 113 – Titularii și exercitarea dreptului de acces

Art. 114 – Măsuri speciale de accesibilitate pentru persoanele vulnerabile

Art. 115 – Drepturile garantate ale solicitantului

Art. 116 – Contestarea și sancționarea încălcării dreptului de acces

Art. 117 – Obligațiile autorităților și instituțiilor publice în asigurarea accesului la informații de interes public

Capitolul III – Procedura de solicitare și termenele de răspuns

Art. 118 – Modalități de formulare a cererii

Art. 119 – Conținutul minim obligatoriu și reguli de înregistrare

Art. 120 – Termene de soluționare

Art. 121 – Calculul termenelor, răspunderea și evidența

Art. 122 – Procedura în caz de cerere incompletă

Art. 123 – Clasarea cererii și evidența

Capitolul IV – Excepții și informații protejate

Art. 124 – Categoriile de informații exceptate de la accesul liber

Art. 125 – Regimul informațiilor cu caracter mixt

Art. 126 – Obligația de motivare a refuzului

Art. 127 – Consecințele juridice ale refuzului neconform

Capitolul V – Publicarea din oficiu a informațiilor

Art. 128 – Principiul și obligația de publicare proactivă

Art. 129 – Categoriile minime de informații publicate din oficiu

Art. 130 – Actualizarea și răspunderea pentru publicarea din oficiu

Art. 131 – Formatul și standardele tehnice de publicare

Art. 132 – Accesibilitatea pentru persoane cu dizabilități

Art. 133 – Răspunderea pentru nepublicarea informațiilor

Art. 134 – Verificarea și raportarea neîndeplinirii obligațiilor de publicare

Capitolul VI – Căi de atac împotriva refuzului de comunicare a informațiilor de interes public

Art. 135 – Plângerea administrativă prealabilă împotriva refuzului de comunicare a informațiilor

Art. 136 – Acțiunea în contencios administrativ

Art. 137 – Repararea prejudiciului

Capitolul VII – Evidențe, audit și controlul transparenței

Art. 138 – Registrul cererilor și al răspunsurilor privind accesul la informații

Art. 139 – Raportul anual privind transparența informațională

Art. 140 – Mecanisme de control și verificare a transparenței

Capitolul VIII – Măsuri digitale și infrastructură instituțională pentru transparență

Art. 141 – Interoperabilitatea cu Registrul Național al Transparenței Instituționale

Art. 142 – Actualizarea automată a platformelor digitale proprii

Art. 143 – Supravegherea digitală a conformității în materie de transparență

PARTEA a V-a – TRANSPARENȚA DECIZIONALĂ ÎN ADMINISTRAȚIE

Capitolul I – Consultarea publică

Art. 144 – Obiectul reglementării

Art. 145 – Obligațiile autorităților publice

Art. 146 – Etapele consultării publice

Art. 147 – Excepții de la obligativitatea consultării publice

Capitolul II – Transparența actelor normative

Art. 148 – Publicarea proiectelor de acte administrative normative

Art. 149 – Termenele de consultare și transparență

Art. 150 – Organizarea dezbaterilor publice

Art. 151 – Raportul de transparență decizională

Capitolul III – Participarea societății civile

Art. 152 – Drepturile persoanelor interesate

Art. 153 – Răspunsul autorităților la propunerile societății civile

Art. 154 – Rolul organizațiilor neguvernamentale (ONG) în procesul de consultare

Art. 155 – Participarea publicului prin mijloace electronice

Art. 156 – Validitatea și efectele opiniilor exprimate prin mijloace electronice

Capitolul IV – Ședințele publice

Art. 157 – Regimul de desfășurare a ședințelor publice

Art. 158 – Accesul publicului și al presei la ședințele publice

Art. 159 – Documentele publice disponibile în urma ședințelor publice

Capitolul V – Consultarea publică accelerată și regimurile derogatorii

Art. 160 – Cazuri de consultare publică în regim accelerat

Art. 161 – Termene minime și garanții de fond în consultarea accelerată

Art. 162 – Procedura simplificată

Art. 163 – Proceduri derogatorii cu caracter excepțional

Capitolul VI – Răspunderea pentru lipsa de transparență

Art. 164 – Sancțiuni aplicabile pentru încălcarea obligațiilor de transparență

Art. 165 – Procedura de constatare și sancționare a lipsei de transparență

Art. 166 – Mijloace de contestare

Capitolul VII – Mecanisme instituționale, obligații și situații speciale privind transparența decizională

Art. 167 – Planul anual de reglementare normativă

Art. 168 – Introducerea proiectelor de acte administrative normative în afara Planului anual

Art. 169 – Informarea prealabilă a intenției de reglementare

Art. 170 – Publicarea deciziilor și a modificărilor rezultate din consultare

Art. 171 – Participarea structurilor consultative în procesul decizional

Art. 172 – Parteneriatul instituțional cu organizațiile relevante

Art. 173 – Responsabilul cu transparența decizională

Art. 174 – Evidențe organizatorice și registrul consultărilor publice

Art. 175 – Reguli speciale aplicabile în situații excepționale

Capitolul VIII – Participarea publicului prin mijloace digitale și moderne

Art. 176 – Principii generale ale procedurii administrative digitalizate

Art. 177 – Obligațiile instituțiilor privind platformele digitale

Art. 178 – Regimul juridic al semnăturii electronice și autentificării utilizatorilor

Art. 179 – Metodologia privind utilizarea semnăturii electronice

Art. 180 – Termene și notificări în format electronic

Art. 181 – Suport pentru incluziune digitală și măsuri compensatorii

PARTEA a VI-a – ACTUL ADMINISTRATIV

Capitolul I – Clasificarea actelor administrative

Art. 182 – Noțiunea de act administrativ

Art. 183 – Clasificarea actelor administrative

Art. 184 – Delimitarea actelor administrative normative de cele individuale

Art. 185 – Delimitarea actelor administrative unilaterale de cele bilaterale

Art. 186 – Reguli de interpretare și prezumții aplicabile

Art. 187 – Procedura de emitere a actelor administrative normative

Art. 188 – Procedura de emitere a actelor administrative individuale

Art. 189 – Procedura de adoptare a actelor administrative bilaterale

Art. 190 – Efectele clasificării actului administrativ

Capitolul II – Condiții de validitate

Art. 191 – Competența autorității emitente

Art. 192 – Nulitatea actelor emise cu depășirea competenței

Art. 193 – Forma actului administrativ

Art. 194 – Nulitatea actului administrativ pentru vicii de formă

Art. 195 – Standardizarea formelor de act administrativ

Art. 196 – Obligația generală de motivare

Art. 197 – Conținutul motivării

Art. 198 – Motivarea în situații procedurale speciale

Art. 199 – Nulitatea pentru lipsa motivării

Art. 200 – Motivarea actelor administrative normative

Art. 201 – Invocarea lipsei motivării

Capitolul III – Emiterea, comunicarea și intrarea în vigoare

Art. 202 – Etapele emiterii actului administrativ

Art. 203 – Principiile procedurii de emitere

Art. 204 – Emiterea actelor administrative în regim de urgență

Art. 205 – Organizarea circuitului decizional și sancțiuni pentru abateri

Art. 206 – Comunicarea actelor administrative individuale

Art. 207 – Comunicarea actelor administrative normative

Art. 208 – Data comunicării

Art. 209 – Imposibilitatea de comunicare și efectele viciilor

Art. 210 – Data intrării în vigoare

Art. 211 – Opozabilitatea actelor administrative

Art. 212 – Condiționări și interdicția retroactivității

Art. 213 – Lipsa opozabilității

Art. 214 – Completarea cu norme speciale

Capitolul IV – Nulitatea și revocarea actului administrativ

Art. 215 – Noțiunea și formele nulității

Art. 216 – Cazurile de nulitate absolută

Art. 217 – Cazurile de nulitate relativă

Art. 218 – Efectele și invocarea nulității

Art. 219 – Analiza efectelor nulității

Art. 220 – Modalități de constatare a nulității

Art. 221 – Obligațiile autorității după constatarea judiciară

Art. 222 – Efectele constatării nulității

Art. 223 – Principii procedurale

Art. 224 – Efecte asupra terților

Art. 225 – Norme aplicabile

Art. 226 – Revocarea actului administrativ: noțiune, condiții și efecte

Art. 227 – Modificarea actului administrativ: noțiune, condiții și efecte

Art. 228 – Autocontrolul administrativ și remedierea actelor afectate de vicii minore

Capitolul V – Efecte juridice ale actelor administrative

Art. 229 – Obligațiile părților în executarea actelor administrative

Art. 230 – Nerespectarea obligațiilor și efectele actelor administrative

Art. 231 – Durata efectelor actului administrativ

Art. 232 – Suspendarea efectelor actului administrativ

Art. 233 – Încetarea efectelor actului administrativ

PARTEA a VII-a – PROCEDURI ADMINISTRATIVE SECTORIALE

Capitolul I – Dispoziții comune privind procedurile administrative sectoriale

Art. 234 – Principiul subsidiarității și aplicarea procedurilor sectoriale

Art. 235 – Limitele principiului subsidiarității și interpretarea normelor sectoriale

Art. 236 – Aplicabilitatea regulilor generale

Art. 237 – Competența autorităților de reglementare în domenii sectoriale

Capitolul II – Procedura în domeniul urbanismului

Art. 238 – Definiția și caracterul certificatului de urbanism

Art. 239 – Procedura de solicitare și emitere

Art. 240 – Refuzul de emitere

Art. 241 – Valabilitatea certificatului de urbanism

Art. 242 – Evidența certificatelor de urbanism

Art. 243 – Definiția autorizației de construire și desființare

Art. 244 – Condițiile de emitere

Art. 245 – Procedura de solicitare și emitere

Art. 246 – Conținutul autorizației

Art. 247 – Valabilitatea autorizației

Art. 248 – Revocarea și anularea autorizației

Art. 249 – Refuzul de emitere

Art. 250 – Sfera actelor administrative urbanistice supuse contestației

Art. 251 – Căile de contestare

Art. 252 – Contestarea refuzului tacit

Art. 253 – Efectele plângerii prelabile

Art. 254 – Garanții procedurale

Art. 255 – Efectele hotărârilor judecătorești

Art. 256 – Obligațiile autorității după soluționare

Art. 257 – Cazurile de suspendare a lucrărilor

Art. 258 – Dispunerea măsurii de suspendare

Art. 259 – Efectele suspendării

Art. 260 – Ridicarea măsurii de suspendare

Art. 261 – Despăgubiri

Art. 262 – Răspunderea juridică în domeniul urbanismului

Art. 263 – Garanțiile procedurale ale persoanei sancționate

Art. 264 – Regimul sancționator în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor

Art. 265 – Contestarea măsurilor administrative

Art. 266 – Obligațiile autorităților competente

Capitolul III – Procedura în domeniul fiscal

Art. 267 – Dispoziții generale

Art. 268 – Stabilirea creanțelor fiscale prin acte administrative fiscale

Art. 269 – Condițiile de validitate ale actului administrativ fiscal

Art. 270 – Formele de stabilire a creanței fiscale

Art. 271 – Comunicarea, efectele și nulitatea

Art. 272 – Comunicarea actelor administrative fiscale

Art. 273 – Contestarea actelor administrative fiscale

Art. 274 – Soluționarea contestației

Art. 275 – Litigii

Art. 276 – Executarea creanțelor fiscale

Art. 277 – Suspendarea executării creanțelor fiscale

Art. 278 – Efectele suspendării și anulării actului

Art. 279 – Prescripția dreptului de a stabili creanțele fiscale

Art. 280 – Prescripția dreptului de a executa creanțele fiscale
Art. 281 – Noțiunea și cazurile de sumă încasată necuvenit
Art. 282 – Procedura de restituire
Art. 283 – Dobânzi, căi de atac și interdicții
Art. 284 – Compensarea obligațiilor fiscale - noțiunea și domeniul de aplicare
Art. 285 – Condițiile de compensare
Art. 286 – Procedura de compensare
Art. 287 – Efectele compensării și căi de atac
Art. 288 – Principiul răspunderii patrimoniale
Art. 289 – Cazuri generatoare de prejudiciu
Art. 290 – Procedura de acordare a despăgubirilor
Art. 291 – Regresul și formele de reparare

Capitolul IV – Procedura în achiziții publice

Art. 292 – Principii generale în materia achizițiilor publice
Art. 293 – Aplicabilitatea procedurală a prezentului cod
Art. 294 – Actul administrativ de inițiere
Art. 295 – Condiții prealabile inițierii
Art. 296 – Documentația de atribuire și principiile aplicabile
Art. 297 – Publicarea anunțului de participare
Art. 298 – Modificarea anunțului de participare
Art. 299 – Constituirea comisiei de evaluare
Art. 300 – Reguli generale de evaluare a ofertelor
Art. 301 – Etapele evaluării ofertelor
Art. 302 – Atribuirea contractului și notificarea participanților
Art. 303 – Anularea și arhivarea
Art. 304 – Dreptul la contestație și obiectul acesteia
Art. 305 – Condițiile de formă și fond ale contestației
Art. 306 – Efectele introducerii contestației și procedura de soluționare
Art. 307 – Soluțiile pronunțate și efectele acestora
Art. 308 – Calea de atac împotriva deciziei și obligația de cooperare
Art. 309 – Încheierea și executarea contractului de achiziție publică
Art. 310 – Modificarea contractului de achiziție publică
Art. 311 – Modificări ilegale și măsuri corective
Art. 312 – Recepția și arhivarea contractului

Capitolul V – Procedura contractelor administrative

Art. 313 – Domeniul de aplicare și principiile încheierii contractelor administrative
Art. 314 – Inițierea procedurii de atribuire
Art. 315 – Documentația de atribuire
Art. 316 – Modalități de selectare a partenerului contractual
Art. 317 – Condiții cumulative pentru validitatea contractului
Art. 318 – Conformitatea clauzelor contractuale și interdicțiile de încheiere
Art. 319 – Modele standard și obligații de notificare
Art. 320 – Procedura de atribuire și principiile aplicabile
Art. 321 – Definiția, calificarea și natura juridică a contractului administrativ
Art. 322 – Condițiile cumulative de validitate
Art. 323 – Verificarea prealabilă a legalității și sancțiunea nulității
Art. 324 – Conținutul obligatoriu al contractului administrativ
Art. 325 – Condițiile pentru producerea efectelor juridice
Art. 326 – Cerințe suplimentare pentru contractele cu finanțare publică
Art. 327 – Nulitatea clauzelor contrare legii și prerogativele de putere publică

- Art. 328 – Litigii privind procedura de atribuire și încheiere a contractului administrativ
Art. 329 – Controlul judiciar al clauzelor abuzive în contractele administrative
Art. 330 – Reguli procedurale și efectele hotărârii în litigiile contractuale
Art. 331 – Mecanisme de unificare a jurisprudenței în materia contenciosului
Art. 332 – Răspunderea contractuală a părților
Art. 333 – Încetarea contractului administrativ prin reziliere, revocare sau caducitate

Capitolului VI – Alte proceduri speciale

- Art. 334 – Procedura administrativă în domeniul protecției consumatorilor
Art. 335 – Procedura administrativă în domeniul concurenței
Art. 336 – Procedura administrativă în domeniul ajutorului de stat
Art. 337 – Procedura administrativă în domeniul proprietății intelectuale
Art. 338 – Procedura în domeniul sănătății publice
Art. 339 – Procedura în domeniul educației și cercetării
Art. 340 – Procedura în domeniul culturii și patrimoniului cultural
Art. 341 – Procedura privind protecția mediului
Art. 342 – Procedura privind minoritățile naționale
Art. 343 – Monitorizarea și raportarea rezultatelor procedurilor speciale
Art. 344 – Mecanisme alternative de soluționare a disputelor în procedurile speciale
Art. 345 – Controlul intern și auditul administrativ în procedurile speciale

PARTEA A VIII-A – PROCEDURA RĂSPUNDERII ADMINISTRATIVE

Capitolul I – Dispoziții generale privind răspunderea administrativă

- Art. 346 – Noțiunea și domeniul de aplicare al răspunderii administrative
Art. 347 – Obiectivele răspunderii administrative
Art. 348 – Principiile și garanțiile procedurale ale răspunderii administrative
Art. 349 – Raportul dintre răspunderea administrativă și alte forme de răspundere juridică
Art. 350 – Principiile aplicabile răspunderii administrative
Art. 351 – Aplicarea principiilor și sancțiunea nerespectării acestora
Art. 352 – Domeniul de aplicare al răspunderii administrative
Art. 353 – Tipologia răspunderilor administrative
Art. 354 – Dispoziții generale privind formele speciale de răspundere administrativă
Art. 355 – Răspunderea patrimonială a autorității publice
Art. 356 – Răspunderea colectivă a organelor colegiale
Art. 357 – Răspunderea demnitarilor publici
Art. 358 – Răspunderea administrativ-procedurală pentru vicierea deliberată a procedurii
Art. 359 – Criterii de individualizare a răspunderii administrative
Art. 360 – Cadrul procedural general al angajării răspunderii administrative
Art. 361 – Obligația respectării codului de conduită în procedura administrativă
Art. 362 – Sancțiuni procedurale pentru conduita neetică sau contrară interesului public
Art. 363 – Monitorizarea și evaluarea conformității etice în administrația publică
Art. 364 – Termene și prescripția răspunderii administrative
Art. 365 – Definirea și clasificarea sancțiunilor administrative
Art. 366 – Aplicarea, contestarea și efectele sancțiunilor administrative
Art. 367 – Cauzele exoneratoare de răspundere administrativă
Art. 368 – Răspunderea instituțională a autorității publice
Art. 369 – Principii privind reparația prejudiciului administrativ
Art. 370 – Efectele răspunderii administrative asupra carierei funcționarului
Art. 371 – Răspunderea managerială și gestiunea defectuoasă

Capitolul II – Răspunderea disciplinară a personalului administrativ

- Art. 372 – Definirea și clasificarea abaterilor disciplinare

Art. 373 – Categorii și exemple de abateri disciplinare
Art. 374 – Circumstanțe agravante și atenuante. Principii de evaluare
Art. 375 – Organele competente să constate și să sancționeze abaterile disciplinare
Art. 376 – Organele competente să sancționeze abaterile disciplinare
Art. 377 – Dispoziții generale privind procedura cercetării disciplinare
Art. 378 – Principii generale ale procedurii de cercetare disciplinară
Art. 379 – Drepturile persoanei cercetate disciplinar
Art. 380 – Noțiunea și principiile aplicării sancțiunilor disciplinare
Art. 381 – Categoriile de sancțiuni disciplinare
Art. 382 – Dispunerea și contestarea sancțiunilor disciplinare
Art. 383 – Comunicarea deciziei de sancționare și termenele de contestare
Art. 384 – Căile de atac și efectul suspensiv
Art. 385 – Soluționarea contestației și efectele acesteia
Art. 386 – Efectele sancțiunilor disciplinare asupra carierei funcționarului
Art. 387 – Evidența și durata sancțiunilor disciplinare
Art. 388 – Radierea anticipată a sancțiunilor disciplinare

Capitolul III – Răspunderea contravențională

Art. 389 – Răspunderea contravențională administrativă
Art. 390 – Reglementarea, aplicarea și garanțiile răspunderii contravenționale administrative
Art. 391 – Constatarea contravențiilor administrative
Art. 392 – Aplicarea sancțiunilor contravenționale
Art. 393 – Procesul-verbal de constatare a contravenției
Art. 394 – Plângerea contravențională
Art. 395 – Obiectul și efectele plângerii contravenționale
Art. 396 – Dispoziții procedurale aplicabile
Art. 397 – Prescripția răspunderii contravenționale

Capitolul IV – Răspunderea patrimonială a autorităților și funcționarilor publici

Art. 398 – Noțiunea și principiile răspunderii patrimoniale
Art. 399 – Răspunderea patrimonială directă a autorităților și instituțiilor publice
Art. 400 – Răspunderea pentru prejudiciile cauzate terților
Art. 401 – Răspunderea pentru fapte administrative ilicite fără act formal
Art. 402 – Răspunderea patrimonială personală a funcționarului administrativ
Art. 403 – Răspunderea patrimonială obiectivă
Art. 404 – Extinderea sferei răspunderii
Art. 405 – Procedura de constatare a prejudiciului și stabilire a răspunderii patrimoniale
Art. 406 – Procedura soluționării cererii de despăgubire formulate de persoana vătămată
Art. 407 – Dreptul de regres al instituției împotriva funcționarului

Capitolul V – Procedura de declanșare și soluționare a răspunderii administrative

Art. 408 – Sesizarea și declanșarea procedurii de angajare a răspunderii administrative
Art. 409 – Constituirea comisiei de cercetare
Art. 410 – Reguli de desfășurare a cercetării
Art. 411 – Redactarea și comunicarea raportului final
Art. 412 – Luarea deciziei și comunicarea sancțiunii
Art. 413 – Dispoziții tranzitorii privind răspunderea administrativă

Capitolul VI – Drepturile garantate ale persoanei cercetate

Art. 414 – Dreptul la apărare
Art. 415 – Dreptul de a fi informat și de a consulta dosarul
Art. 416 – Dreptul la asistență și reprezentare
Art. 417 – Dreptul de a contesta sancțiunea

Capitolul VII – Relația cu răspunderea civilă și penală

Art. 418 – Criterii de delimitare între formele de răspundere

Art. 419 – Cumulul răspunderii administrative cu cea penală sau civilă

Art. 420 – Suspendarea procedurii administrative în caz de urmărire penală

Capitolul VIII – Executarea sancțiunilor și repararea prejudiciilor

Art. 421 – Punerea în aplicare a sancțiunilor disciplinare și contravenționale

Art. 422 – Modalități de recuperare a prejudiciilor

Art. 423 – Competența privind executarea și controlul acesteia

Art. 424 – Prescripția executării sancțiunilor

Capitolul IX – Monitorizarea aplicării răspunderii administrative și mecanismele de prevenție instituțională

Art. 425 – Obligația de monitorizare instituțională

Art. 426 – Conținutul activității de monitorizare

Art. 427 – Organizarea activității de monitorizare

Art. 428 – Registrul intern al răspunderii administrative

Art. 429 – Metodologii standardizate

Art. 430 – Mecanisme de prevenție instituțională

Art. 431 – Supravegherea externă și indicatorii de conformitate

PARTEA A IX-A – AUDITUL PUBLIC ȘI CONTROLUL ADMINISTRATIV INTERN

Capitolul I – Auditul public intern

Art. 432 – Noțiuni generale

Art. 433 – Elemente distinctive

Art. 434 – Relația dintre audit și control

Art. 435 – Organizarea auditului intern în cadrul autorităților publice

Art. 436 – Principiile și standardele aplicabile auditului intern

Art. 437 – Obiectivele auditului public intern

Art. 438 – Rolul strategic al auditului public intern

Art. 439 – Planificarea anuală a activității de audit public intern

Art. 440 – Procedura de desfășurare a unei misiuni de audit public intern

Capitolul II – Compartimente de control intern

Art. 441 – Constituirea compartimentelor de control intern

Art. 442 – Organizarea și funcționarea compartimentelor de control intern

Art. 443 – Poziționarea funcțională și independența operațională

Art. 444 – Atribuțiile compartimentului de control administrativ intern

Art. 445 – Responsabilități și obligații în exercitarea atribuțiilor de control

Art. 446 – Relația cu alte structuri de verificare internă și externă

Art. 447 – Consiliul de Etică Instituțională – organizare și reglementare generală

Capitolul III – Etape procedurale și competențe

Art. 448 – Inițierea acțiunii de control

Art. 449 – Stabilirea componenței echipei și delegarea atribuțiilor

Art. 450 – Drepturi și obligații ale echipei de control

Art. 451 – Regulile de desfășurare și principiile procedurale aplicabile

Capitolul IV – Rapoarte, măsuri și termene

Art. 452 – Redactarea raportului de control

Art. 453 – Clasificarea constatărilor și natura măsurilor dispuse

Art. 454 – Termene de remediere și monitorizare

Art. 455 – Comunicarea raportului de control și arhivarea acestuia

Capitolul V – Executarea sancțiunilor și repararea prejudiciilor

Art. 456 – Punerea în aplicare a măsurilor dispuse prin control intern

Art. 457 – Cooperarea între compartimentul de control și alte structuri administrative

Art. 458 – Stabilirea prejudiciilor materiale constatate

Art. 459 – Recuperarea și monitorizarea prejudiciilor materiale

Art. 460 – Contestarea măsurilor dispuse prin control

Art. 461 – Supravegherea execuției măsurilor dispuse

Capitolul VI – Controlul administrativ extern

Art. 462 – Noțiunea și scopul controlului administrativ extern

Art. 463 – Formele și caracteristicile controlului administrativ extern

Art. 464 – Principiul legalității și caracterul autonom al controlului administrativ extern

Art. 465 – Curtea de Conturi a României

Art. 466 – Prefectul ca autoritate de control de legalitate

Art. 467 – Agenția Națională de Integritate

Art. 468 – Autorități de reglementare și inspecție sectorială

Art. 469 – Ministerele și organele de specialitate ale administrației publice centrale

Art. 470 – Alte autorități independente cu rol de control extern

Art. 471 – Declanșarea, desfășurarea și finalizarea controlului administrativ extern

Art. 472 – Regimul juridic al constatărilor și al măsurilor dispuse în urma controlului administrativ extern

Capitolul VII – Raportarea internă, avertizarea în interes public și protecția avertizorilor

Art. 473 – Principiul bunei-credințe în raportarea internă

Art. 474 – Principiile și formele raportării interne

Art. 475 – Organizarea canalelor de raportare internă

Art. 476 – Gestiunea raportărilor și termene

Art. 477 – Drepturile avertizorului în interes public

Art. 478 – Transmiterea externă a raportărilor

Art. 479 – Protecția avertizorilor externi

Art. 480 – Măsuri de remediere și urmărire ulterioară

Art. 481 – Confidențialitatea și protecția datelor

Art. 482 – Interdicția măsurilor de represalii

TITLUL II – PROCEDURA CONTENCIOASĂ ADMINISTRATIVĂ

PARTEA I – CONTENCIOS ADMINISTRATIV

Capitolul I – Dispoziții generale

Art. 483 – Noțiunea contenciosului administrativ

Art. 484 – Obiectul și limitele contenciosului administrativ

Art. 485 – Principii directoare ale jurisdicției administrative

Art. 486 – Interesul legitim și dreptul vătămat în contenciosul administrativ

Art. 487 – Actele administrative supuse controlului judecătoresc

Art. 488 – Persoanele care pot introduce acțiunea

Art. 489 – Acțiunea în interes public sau colectiv

Art. 490 – Termenul general de introducere a acțiunii

Art. 491 – Reguli speciale privind termenul de introducere a acțiunii

Art. 492 – Principiile și condițiile suspendării executării actului administrativ

Art. 493 – Procedura, efectele și revocarea suspendării

Art. 494 – Principiul distribuirii funcționale a competenței jurisdicționale

Art. 495 – Caracterul ierarhic și specializat al instanțelor în materia contenciosului administrativ

CAPITOLUL II – Competența instanțelor judecătorești în materie de contencios administrativ

Art. 496 – Domeniul de aplicare și principiile generale privind competența

Art. 497 – Competența judecătorilor

Art. 498 – Competența tribunalelor

Art. 499 – Competența curților de apel

- Art. 500 – Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție
- Art. 501 – Dispoziții speciale privind litigiile complexe. Noțiune și criteriile litigiului complex
- Art. 502 – Procedura de determinare a instanței competente în litigiile complexe
- Art. 503 – Conflictul de competență și strămutarea în litigiile complexe
- Art. 504 – Regula generală privind competența teritorială
- Art. 505 – Derogări și competențe teritoriale speciale
- Art. 506 – Regula generală a competenței alternative
- Art. 507 – Ipoteze speciale de competență alternativă
- Art. 508 – Invocarea și soluționarea excepției de necompetență teritorială
- Art. 509 – Regularizarea competenței teritoriale
- Art. 510 – Noțiunea și clasificarea conflictelor de competență
- Art. 511 – Soluționarea conflictelor pozitive și negative de competență
- Art. 512 – Procedura de soluționare a conflictelor de competență
- Art. 513 – Dispoziții complementare privind litigiile complexe
- Art. 514 – Dispoziții tranzitorii privind competența
- Capitolul III – Procedura prealabilă**
- Art. 515 – Obligația formulării plângerii prelabile
- Art. 516 – Categoriile de plângeri prelabile
- Art. 517 – Condițiile de fond și de formă ale plângerii prelabile
- Art. 518 – Termene și condiții de exercitare a plângerii prelabile
- Art. 519 – Conținutul plângerii prelabile
- Art. 520 – Soluționarea plângerii prelabile
- Art. 521 – Efectele nesoluționării în termen a plângerii prelabile
- Art. 522 – Răspunderea pentru nesoluționarea plângerii prelabile
- Capitolul IV – Sesizarea instanței de contencios administrativ**
- Art. 523 – Conținutul cererii de chemare în judecată
- Art. 524 – Anexele cererii de chemare în judecată
- Art. 525 – Cazuri de inadmisibilitate și nulitate a cererii
- Art. 526 – Excepții și incidente procedurale
- Art. 527 – Regularizarea cererii de chemare în judecată
- Art. 528 – Comunicarea cererii de chemare în judecată
- Capitolul V – Procedura în fața instanței**
- Art. 529 – Înregistrarea cererii de chemare în judecată
- Art. 530 – Fixarea termenului de judecată și comunicările aferente
- Art. 531 – Întâmpinarea
- Art. 532 – Răspunsul la întâmpinare
- Art. 533 – Principii fundamentale ale procedurii contencioase administrative
- Art. 534 – Reguli privind actele și desfășurarea ședințelor de judecată
- Art. 535 – Verificarea proporționalității și a scopului legitim al actului administrativ
- Art. 536 – Soluțiile instanței în caz de exces sau abuz administrativ
- Art. 537 – Regimul probelor în contenciosul administrativ
- Art. 538 – Dosarul administrativ și sarcina probei
- Art. 539 – Participarea părților și citarea
- Art. 540 – Reprezentarea părților
- Art. 541 – Rolul instanței de contencios administrativ
- Art. 542 – Obiectul controlului de legalitate
- Art. 543 – Controlul actelor administrative normative
- Art. 544 – Soluțiile instanței
- Art. 545 – Rolul activ al instanței
- Art. 546 – Limitele controlului jurisdicțional

Art. 547 – Cereri accesorii
Art. 548 – Cereri incidentale
Art. 549 – Regimul procedural al cererilor accesorii și incidentale
Art. 550 – Cererea de intervenție principală
Art. 551 – Cererea de intervenție accesorie
Art. 552 – Procedura cererii de intervenție
Art. 553 – Cererea de chemare în garanție
Art. 554 – Conținutul cererii de chemare în garanție
Art. 555 – Cererea de conexare
Art. 556 – Condițiile conexării
Art. 557 – Efectele conexării
Art. 558 – Invocarea excepțiilor și incidentelor procesuale
Art. 559 – Clasificarea excepțiilor
Art. 560 – Incidente procesuale
Art. 561 – Procedura de soluționare a excepțiilor și incidentelor
Art. 562 – Căile de atac împotriva încheierilor
Art. 563 – Deschiderea cercetării judecătorești
Art. 564 – Obligațiile părților în etapa cercetării judecătorești
Art. 565 – Rolul activ al instanței în cercetarea judecătorească
Art. 566 – Obligația de conformare și sancțiuni
Art. 567 – Închiderea cercetării judecătorești
Art. 568 – Deschiderea și desfășurarea dezbaterilor
Art. 569 – Publicitatea și transparența dezbaterilor
Art. 570 – Închiderea dezbaterilor și opțiunile instanței
Art. 571 – Regulile deliberării
Art. 572 – Termenul de pronunțare

Capitolul VI – Hotărârea instanței

Art. 573 – Noțiunea și caracterul hotărârii instanței de contencios administrativ
Art. 574 – Conținutul hotărârii
Art. 575 – Soluțiile posibile ale instanței
Art. 576 – Despăgubirile acordate de instanță
Art. 577 – Pronunțarea și redactarea hotărârii
Art. 578 – Executorialitatea hotărârii
Art. 579 – Claritatea și calitatea redactării hotărârii
Art. 580 – Reținerea cauzei spre rejudecare
Art. 581 – Soluțiile de admitere în contenciosul administrativ
Art. 582 – Soluțiile de respingere și hotărârile declarative
Art. 583 – Efectele generale ale hotărârii judecătorești
Art. 584 – Obligațiile de conformare și executarea hotărârii
Art. 585 – Comunicarea hotărârii
Art. 586 – Publicarea hotărârii și accesul public la jurisprudență

Capitolul VII – Căile ordinare de atac

Art. 587 – Principii generale ale apelului
Art. 588 – Suspendarea executării hotărârii atacate prin apel
Art. 589 – Domeniul de aplicare și titularii apelului
Art. 590 – Condițiile de exercitare a apelului
Art. 591 – Inadmisibilitatea și efectele apelului
Art. 592 – Soluționarea apelului
Art. 593 – Administrarea probelor în apel
Art. 594 – Hotărârea instanței de apel

Art. 595 – Efectele hotărârii pronunțate în apel

Art. 596 – Dispoziții finale și completare

Capitolul VIII – Căile extraordinare de atac

Art. 597 – Principii generale privind căile extraordinare de atac

Art. 598 – Tipurile de căi extraordinare de atac

Art. 599 – Principiile aplicabile

Art. 600 – Recursul. Obiect și hotărâri supuse

Art. 601 – Condițiile de exercitare a recursului

Art. 602 – Admisibilitatea și soluțiile instanței de recurs

Art. 603 – Revizuirea, reglementare generală și hotărâri vizate

Art. 604 – Motivele de revizuire

Art. 605 – Condițiile de exercitare și procedura

Art. 606 – Soluționarea cererii de revizuire

Art. 607 – Contestația în anulare. Caracter și hotărâri atacabile

Art. 608 – Motivele contestației în anulare

Art. 609 – Condițiile și procedura de exercitare

Art. 610 – Soluționarea contestației în anulare

Art. 611 – Regimul general al căilor extraordinare de atac

Art. 612 – Efectele hotărârilor pronunțate și norme de completare

PARTEA A II – A PROCEDURA EXECUTĂRII SILITE ȘI PROCEDURI CONTENCIOASE SPECIALE

Capitolul I – Executarea silită în procedura administrativă

Art. 613 – Domeniul de aplicare al executării silite

Art. 614 – Principiile executării silite

Art. 615 – Instanța competentă în executarea hotărârilor judecătorești

Art. 616 – Instanța competentă în executarea titlurilor administrative

Art. 617 – Executarea voluntară a hotărârii judecătorești

Art. 618 – Obligația de informare și răspunderea pentru neexecutare

Art. 619 – Organele competente de executare

Art. 620 – Sesizarea organului de executare

Art. 621 – Măsuri coercitive și răspunderea pentru neexecutare

Art. 622 – Titlul executoriu în procedura administrativă

Art. 623 – Condițiile declanșării executării silite

Art. 624 – Suspendarea și prescripția executării silite

Art. 625 – Autoritățile competente în executarea silită

Art. 626 – Formele de executare silită

Art. 627 – Alegerea formei de executare și obligațiile autorității

Art. 628 – Aplicarea subsidiară a Codului de procedură civilă și răspunderea autorităților

Art. 629 – Etapele procedurii de executare silită

Art. 630 – Garanțiile procedurale ale executării silite

Art. 631 – Nulitatea executării silite și răspunderea autorităților

Art. 632 – Cazurile de suspendare a executării silite

Art. 633 – Competența și procedura de soluționare a cererii de suspendare

Art. 634 – Efectele și durata suspendării executării

Art. 635 – Ridicarea suspendării și efecte asupra termenelor

Art. 636 – Principiul executării obligațiilor nepecuniare

Art. 637 – Măsuri coercitive și executarea prin substituție

Art. 638 – Titularii și motivele contestației la executare

Art. 639 – Competența și termenele contestației

- Art. 640 – Conținutul cererii de contestație
Art. 641 – Efectele și soluțiile contestației
Art. 642 – Domeniul de aplicare al executării silite administrative
Art. 643 – Principiile generale ale executării silite administrative
Art. 644 – Răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești
Art. 645 – Interpretarea conformă cu jurisprudența constituțională și europeană

Capitolul II – Dispoziții speciale

- Art. 646 – Principii și obligația de conformare
Art. 647 – Declanșarea executării și măsurile instanței
Art. 648 – Excepții și limite ale executării
Art. 649 – Hotărâri cu caracter colectiv sau sistemic
Art. 650 – Competențele instanței de executare
Art. 651 – Obligațiile autorităților și sancțiuni
Art. 652 – Principiul și natura măsurilor provizorii
Art. 653 – Condiții, procedură și durată
Art. 654 – Sesizarea instanței de executare în caz de opoziție
Art. 655 – Sancțiuni pentru opoziție nejustificată
Art. 656 – Executarea silită a obligațiilor periodice sau condiționate
Art. 657 – Măsuri coercitive și efectele hotărârii
Art. 658 – Obiectul și principiile contenciosului funcției publice
Art. 659 – Actele și conduitele supuse controlului instanței în contenciosul funcției publice
Art. 660 – Exercițarea acțiunii în contenciosul funcției publice
Art. 661 – Soluțiile instanței și executarea hotărârilor în materia funcției publice
Art. 662 – Competența materială și teritorială în litigiile funcției publice
Art. 663 – Procedura administrativă prealabilă în litigiile funcției publice
Art. 664 – Probele în litigiile funcției publice
Art. 665 – Rolul comisiei de disciplină în procedura jurisdicțională
Art. 666 – Celeritatea procedurii și căile de atac
Art. 667 – Contenciosul fiscal. Obiectul și sfera contenciosului fiscal
Art. 668 – Actele fiscale atacabile
Art. 669 – Principiile procedurii fiscale contencioase
Art. 670 – Procedura prealabilă obligatorie
Art. 671 – Probele și garanțiile procesuale în litigiile fiscale
Art. 672 – Competența și procedura de soluționare
Art. 673 – Soluțiile instanței și efectele hotărârilor fiscale
Art. 674 – Particularități procedurale. Obiectul controlului instanței în executarea silită fiscală
Art. 675 – Suspendarea executării silite fiscale
Art. 676 – Soluțiile instanței și căile de atac în litigiile privind executarea silită fiscală
Art. 677 – Raportul dintre Codul de procedură administrativă și Codul de procedură fiscală
Art. 678 – Aplicarea unitară și cooperarea instituțională
Art. 679 – Definirea și recunoașterea situației de vulnerabilitate
Art. 680 – Garanții procedurale aplicabile persoanelor vulnerabile
Art. 681 – Asistența juridică gratuită
Art. 682 – Reprezentarea prin organizații neguvernamentale

DISPOZIȚII TRANZITORII, DEROGATORII ȘI FINALE

Capitolul I – Dispoziții tranzitorii

- Art. 683 – Aplicarea tranzitorie a legilor speciale
Art. 684 – Procedurile aflate în curs la data intrării în vigoare a Codului
Art. 685 – Termene pentru elaborarea normelor metodologice și ghidurilor procedurale

Capitolul II – Dispoziții derogatorii

Art. 686 – Dispoziții speciale și derogatorii

Art. 687 – Derogări punctuale și aplicarea prioritară a normelor speciale

Capitolul III – Dispoziții de corelare legislativă

Art. 688 – Corelarea cu Legea contenciosului administrativ

Art. 689 – Corelarea cu dreptul Uniunii Europene și tratatele internaționale

Art. 690 – Corelarea cu legislația civilă și procesual-civilă

Art. 691 – Corelarea cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene

Capitolul IV – Abrogări

Art. 692 – Abrogări exprese

Art. 693 – Abrogări parțiale

Art. 694 – Menținerea valabilității actelor subsecvente

Capitolul V – Intrarea în vigoare

Art. 695 – Intrarea în vigoare a Codului

Art. 696 – Regimul cauzelor aflate pe rol la data intrării în vigoare

Art. 697 – Clauza de revizuire

DISPOZIȚII FINALE SPECIALE

Art. 698 – Obligații de digitalizare a procedurilor administrative

Art. 699 – Interoperabilitatea sistemelor informatice

Art. 700 – Platforma națională de proceduri administrative

Art. 701 – Monitorizarea digitală a implementării Codului

Art. 702 – Garanții privind accesul digital al persoanelor vulnerabile

Art. 703 – Aplicarea unitară și prioritară a Codului de procedură administrativă

CODUL DE PROCEDURĂ ADMINISTRATIVĂ
(Index alfabetic)

A

- Abrogări exprese – art. 692
- Abrogări parțiale – art. 693
- Accesibilitatea pentru persoane cu dizabilități – art. 132
- Accesul la informație, participarea publică și transparența – art. 13
- Accesul publicului și al presei la ședințele publice – art. 158
- Acțiunea în contencios administrativ – art. 136
- Acțiunea în interes public sau colectiv – art. 489
- Actualizarea automată a platformelor digitale proprii – art. 142
- Actualizarea și răspunderea pentru publicarea din oficiu – art. 130
- Agenția Națională de Integritate – art. 467
- Alegerea formei de executare și obligațiile autorității – art. 627
- Analiza efectelor nulității – art. 219
- Anexele cererii de chemare în judecată – art. 524
- Aplicabilitatea procedurală a prezentului cod – art. 293
- Aplicabilitatea regulilor generale – art. 236
- Aplicarea imediată a normelor procedurale – art. 20
- Aplicarea jurisprudenței europene și interpretarea favorabilă a drepturilor – art. 90
- Aplicarea normelor din alte ramuri de drept – art. 27
- Aplicarea subsidiară a Codului de procedură civilă – art. 26
- Aplicarea subsidiară a Codului de procedură civilă și răspunderea autorităților – art. 628
- Aplicarea tranzitorie a legilor speciale – art. 683
- Aplicarea unitară și cooperarea instituțională – art. 678
- Aplicarea unitară și prioritară a Codului de procedură administrativă – art. 703
- Aplicarea directă a normelor Uniunii Europene în caz de conflict normativ – art. 24
- Aplicarea, contestarea și efectele sancțiunilor administrative – art. 366
- Aplicarea subsidiarității: compatibilitate și complementaritate – art. 28
- Aplicarea imediată a normelor procedurale – art. 20
- Asigurarea legalității, transparenței și protecției drepturilor – art. 4
- Asistența juridică gratuită – art. 681
- Autocontrolul administrativ și remedierea actelor afectate de vicii minore – art. 228
- Autoritatea publică inițitoare sau competentă – art. 33
- Autorități de reglementare și inspecție sectorială – art. 468
- Autoritățile competente în executarea silită – art. 625
- Autoritățile și instituțiile publice ... acces la informații – art. 117

B

- Buna-credință în raportarea internă – art. 473

C

- Cadrul procedural general al angajării răspunderii administrative – art. 360
- Calculul termenelor, răspunderea și evidența – art. 121
- Căile de atac împotriva încheierilor – art. 562
- Căile de atac și efectul suspensiv – art. 384
- Categoriile de sancțiuni disciplinare – art. 381
- Categoriile minime de informații publicate din oficiu – art. 129

- Categorii și exemple de abateri disciplinare – art. 373
- Cazuri de consultare publică în regim accelerat – art. 160
- Cazuri generatoare de prejudiciu – art. 289
- Cererea de chemare în garanție – art. 553
- Cererea de conexare – art. 555
- Cererea de intervenție accesorie – art. 551
- Cererea de intervenție principală – art. 550
- Cereri accesorii – art. 547
- Cereri incidentale – art. 548
- Cerințe suplimentare pentru contractele cu finanțare publică – art. 326
- Cerințele de formă și conținut ale cererii – art. 48
- Clasarea cererii și evidența – art. 123
- Clasificarea actelor administrative – art. 8
- Clasificarea actelor administrative – art. 183
- Clasificarea constatărilor și natura măsurilor dispuse – art. 453
- Clasificarea excepțiilor – art. 559
- Claritatea și calitatea redactării hotărârii – art. 579
- Clauza de revizuire – art. 697
- Completarea cu norme speciale – art. 214
- Compensarea obligațiilor fiscale – art. 284
- Competența autorității emitente – art. 191
- Competența curților de apel – art. 499
- Competența Înaltei Curți de Casație și Justiție – art. 500
- Competența judecătoriilor – art. 497
- Competența materială și teritorială în litigiile funcției publice – art. 662
- Competența tribunalelor – art. 498
- Competența și procedura de soluționare – art. 672
- Comunicarea și notificarea actelor – art. 52
- Comunicarea actelor administrative individuale – art. 206
- Comunicarea actelor administrative normative – art. 207
- Comunicarea deciziei și căile de atac administrative – art. 65
- Comunicarea raportului de control și arhivarea acestuia – art. 455
- Comunicarea răspunsului și coordonarea între autorități – art. 96
- Comunicarea, efectele și nulitatea – art. 271
- Competența și termenele contestației – art. 639
- Competențele instanței de executare – art. 650
- Competența și procedura de soluționare a cererii de suspendare – art. 633
- Conflictul de interese și incompatibilitățile – art. 35
- Conflictele pozitive și negative de competență – art. 68
- Conținutul activității de monitorizare – art. 426
- Conținutul autorizației – art. 246
- Conținutul cererii de chemare în garanție – art. 554
- Conținutul cererii de contestație – art. 640
- Conținutul hotărârii – art. 574
- Conținutul motivării – art. 197
- Conținutul obligatoriu al contractului administrativ – art. 324
- Conținutul plângerii prealabile – art. 519

- Confidențialitatea și protecția datelor – art. 481
- Conformitatea clauzelor contractuale și interdicțiile – art. 318
- Constituirea comisiei de cercetare – art. 409
- Constituirea compartimentelor de control intern – art. 441
- Consiliul de Etică Instituțională – art. 447
- Contestarea actelor administrative fiscale – art. 273
- Contestarea deciziei de delimitare a competenței – art. 70
- Contestarea măsurilor administrative – art. 265
- Contestarea măsurilor dispuse prin control – art. 460
- Contestarea și sancționarea încălcării dreptului de acces – art. 116
- Contestarea refuzului tacit – art. 252
- Contestația în anulare – art. 607

D

- Data comunicării – art. 208
- Data intrării în vigoare – art. 210
- Declanșarea executării și măsurile instanței – art. 647
- Declanșarea, desfășurarea și finalizarea controlului administrativ extern – art. 471
- Definirea și clasificarea abaterilor disciplinare – art. 372
- Definirea și clasificarea conflictelor de competență – art. 510
- Definirea și recunoașterea situației de vulnerabilitate – art. 679
- Definiția, calificarea și natura juridică a contractului administrativ – art. 321
- Definiția și caracterul certificatului de urbanism – art. 238
- Definiția autorizației de construire și desființare – art. 243
- Delimitarea actelor administrative normative de cele individuale – art. 184
- Delimitarea actelor administrative unilaterale de cele bilaterale – art. 185
- Derogări și competențe teritoriale speciale – art. 505
- Derogări punctuale și aplicarea prioritară a normelor speciale – art. 687
- Deschiderea cercetării judecătorești – art. 563
- Deschiderea și desfășurarea dezbaterilor – art. 568
- Despăgubirile acordate de instanță – art. 576
- Despăgubiri – art. 261
- Determinarea instanței competente în litigiile complexe – art. 502
- Documentația de atribuire – art. 315
- Documentația de atribuire și principiile aplicabile – art. 296
- Documentele publice disponibile în urma ședințelor publice – art. 159
- Domeniul de aplicare al executării silite – art. 613
- Domeniul de aplicare al răspunderii administrative – art. 352
- Domeniul de aplicare și principiile generale privind competența – art. 496
- Domeniul material: proceduri administrative, acte, fapte și raporturi juridice – art. 5
- Domeniul personal: autorități publice, persoane fizice și juridice afectate – art. 6
- Dreptul de a contesta sancțiunea – art. 417
- Dreptul de a fi informat și de a consulta dosarul – art. 415
- Dreptul la apărare – art. 414
- Dreptul la apărare și respectarea demnității umane – art. 14
- Dreptul la apărare, exprimare și audiere – art. 40
- Dreptul la asistență și reprezentare – art. 416

- Dreptul la asistență procedurală, soluționare într-un termen rezonabil și replică administrativă – art. 41
- Dreptul la consultanță administrativă gratuită – art. 42
- Dreptul la informare și acces la dosar – art. 39
- Dreptul la interpretare și asistență lingvistică – art. 43
- Dreptul la contestație și obiectul acesteia – art. 304
- Drepturile avertizorului în interes public – art. 477
- Drepturile garantate ale solicitantului – art. 115
- Drepturile persoanelor cercetate disciplinar – art. 379
- Drepturile persoanelor interesate – art. 152
- Durata efectelor actului administrativ – art. 231

E

- Efectele constatării nulității – art. 222
- Efectele hotărârilor judecătorești – art. 255
- Efectele introducerii contestației și procedura de soluționare – art. 306
- Efectele nesoluționării în termen a plângerii prealabile – art. 521
- Efectele răspunderii administrative asupra carierei funcționarului – art. 370
- Efectele sancțiunilor disciplinare asupra carierei funcționarului – art. 386
- Efectele și durata suspendării executării – art. 634
- Efectele și invocarea nulității – art. 218
- Efectele și soluțiile contestației – art. 641
- Efectele suspendării – art. 259
- Efectele suspendării și anulării actului – art. 278
- Elemente distinctive – art. 433
- Emiterea actelor administrative în regim de urgență – art. 204
- Emiterea, refuzul motivat sau închiderea fără soluție – art. 64
- Etapele emiterii actului administrativ – art. 202
- Etapele evaluării ofertelor – art. 301
- Etapele procedurale intermediare – art. 51
- Etapele consultării publice – art. 146
- Etapele procedurii de executare silită – art. 629
- Etapele procedurii de soluționare a excepțiilor și incidentelor – art. 561
- Etapele procedurii de atribuire – art. 314
- Etapele desfășurării controlului – art. 471 (menționat deja sus la D)
- Evidența certificatelor de urbanism – art. 242
- Evidența și analiza petițiilor – art. 101
- Evidența și arhivarea solicitărilor administrative – art. 107
- Evidența și durata sancțiunilor disciplinare – art. 387
- Evidențe organizatorice și registrul consultărilor publice – art. 174
- Excepții de la obligativitatea consultării publice – art. 147
- Excepții și incidente procedurale – art. 526
- Excepții și limite ale executării – art. 648
- Exonerarea de răspundere în caz de întârziere imputabilă altor autorități – art. 97
- Extinderea sferei răspunderii – art. 404
- Exprimarea și audierea (vezi „Dreptul la apărare, exprimare și audiere” – art. 40, deja menționat)
- Excluderi și aplicări limitate – art. 7
- Executarea creanțelor fiscale – art. 276

- Executarea silită a obligațiilor periodice sau condiționate – art. 656
- Executarea silită a hotărârilor – art. 613 (suprapus cu domeniul executării silite)
- Executarea voluntară a hotărârii judecătorești – art. 617
- Executorialitatea hotărârii – art. 578

F

- Faptele administrative cu relevanță juridică – art. 9
- Fixarea termenului de judecată și comunicările aferente – art. 530
- Forma actului administrativ – art. 193
- Formele de executare silită – art. 626
- Formele și caracteristicile controlului administrativ extern – art. 463
- Formularea și condițiile de validitate a petițiilor – art. 91
- Formularea și condițiile de validitate a solicitărilor administrative – art. 102
- Furnizarea de date și documente relevante – art. 44

G

- Garanții împotriva exercitării abuzive a atribuțiilor administrative – art. 88
- Garanții procedurale aplicabile persoanelor vulnerabile – art. 680
- Garanțiile procedurale ale executării silite – art. 630
- Garanțiile procedurale ale persoanei sancționate – art. 263
- Gestiunea raportărilor și termene – art. 476

H

- Hotărârea instanței de apel – art. 594
- Hotărârea instanței pronunțată în apel – efecte – art. 595
- Hotărârile cu caracter colectiv sau sistemic – art. 649
- Hotărârea instanței – noțiune și caracter – art. 573
- Hotărârea instanței – conținutul – art. 574
- Hotărârea instanței – soluțiile posibile – art. 575
- Hotărârile declarative și soluțiile de respingere – art. 582
- Hotărârile judecătorești – efecte generale – art. 583
- Hotărârile judecătorești – obligațiile de conformare și executarea – art. 584

I

- Încetarea contractului administrativ prin reziliere, revocare sau caducitate – art. 333
- Încetarea efectelor actului administrativ – art. 233
- Încetarea hotărârilor prin rejudecare (Reținerea cauzei spre rejudecare) – art. 580
- Încetarea procedurii (Închiderea cercetării judecătorești) – art. 567
- Încetarea dezbaterilor și opțiunile instanței – art. 570
- Încetarea urmăririi (Radierea anticipată a sancțiunilor disciplinare) – art. 388
- Înalta Curte de Casație și Justiție – competența – art. 500
- Încălcarea obligațiilor de transparență – sancțiuni – art. 164
- Îndatoririle autorităților după soluționare – art. 256
- Îndatoririle instituțiilor privind platformele digitale – art. 177
- Îndreptarea neregularităților (Regularizarea cererii) – art. 527
- Înscrișuri probatorii (parte din probe) – art. 537
- Întâmpinarea – art. 531
- Interdicția măsurilor de represalii – art. 482
- Interdicția retroactivității – art. 212
- Interesul legitim și dreptul vătămat în contenciosul administrativ – art. 486
- Interoperabilitatea cu Registrul Național al Transparenței Instituționale – art. 141

- Interoperabilitatea sistemelor informatice – art. 699
- Introducerea acțiunii (Termenul general de introducere) – art. 490
- Introducerea proiectelor de acte administrative normative în afara Planului anual – art. 168
- Invocarea excepțiilor și incidentelor procesuale – art. 558
- Invocarea lipsei motivării – art. 201
- Invocarea și soluționarea excepției de necompetență teritorială – art. 508

L

- Legalitatea și interesul public – art. 11
- Limitele controlului jurisdicțional – art. 546
- Limitele principiului subsidiarității și interpretarea normelor sectoriale – art. 235
- Litigii – art. 275
- Litigii privind procedura de atribuire și încheiere a contractului administrativ – art. 328
- Litigiile complexe – dispoziții complementare – art. 513

M

- Măsuri coercitive și executarea prin substituție – art. 637
- Măsuri coercitive și răspunderea pentru neexecutare – art. 621
- Măsuri de prevenire și înlăturare – art. 37
- Măsuri de remediere și urmărire ulterioară – art. 480
- Măsuri provizorii și decizii imediate – art. 83
- Mecanisme alternative de soluționare a disputelor în procedurile speciale – art. 344
- Mecanisme de contestare și protecție în cazul inacțiunii administrative – art. 80
- Mecanisme de intervenție pentru deblocarea situațiilor interinstituționale – art. 72
- Mecanisme de control și verificare a transparenței – art. 140
- Mecanisme de unificare a jurisprudenței în materia contenciosului – art. 331
- Mecanisme de prevenție instituțională – art. 430
- Menținerea valabilității actelor subsecvente – art. 694
- Metodologia privind utilizarea semnăturii electronice – art. 179
- Ministerele și organele de specialitate ale administrației publice centrale – art. 469
- Modalități de constatare a nulității – art. 220
- Modalități de declanșare: cerere, inițiativă din oficiu – art. 47
- Modalități de formulare a cererii – art. 118
- Modalități de recuperare a prejudiciilor – art. 422
- Modalități de selectare a partenerului contractual – art. 316
- Modele standard și obligații de notificare – art. 319
- Motivarea actelor administrative normative – art. 200
- Motivarea în situații procedurale speciale – art. 198

N

- Nediscriminare și egalitatea de tratament – art. 15
- Nerespectarea obligațiilor și efectele actelor administrative – art. 230
- Noțiunea contenciosului administrativ – art. 483
- Noțiunea de act administrativ – art. 182
- Noțiunea și cazurile de sumă încasată necuvenit – art. 281
- Noțiunea și domeniul de aplicare al răspunderii administrative – art. 346
- Noțiunea și formele nulității – art. 215
- Noțiunea și principiile aplicării sancțiunilor disciplinare – art. 380
- Noțiunea și scopul controlului administrativ extern – art. 462
- Noțiuni generale – art. 432

- Norme aplicabile – art. 225
- Norme speciale de completare (Completarea cu norme speciale) – art. 214

O

- Obligația armonizării actelor subsecvente – art. 30
- Obligația autorităților după constatarea judiciară – art. 221
- Obligația de conformare și sancțiuni – art. 566
- Obligația de declarare a conflictului de interese – art. 36
- Obligația de informare și răspunderea pentru neexecutare – art. 618
- Obligația de monitorizare instituțională – art. 425
- Obligația de motivare a actelor și răspunsurilor administrative – art. 55
- Obligația de motivare a refuzului – art. 126
- Obligația generală de motivare – art. 196
- Obligațiile autorităților competente – art. 266
- Obligațiile autorităților și instituțiilor publice în asigurarea accesului la informații – art. 117
- Obligațiile autorităților și sancțiuni – art. 651
- Obligațiile instituțiilor privind platformele digitale – art. 177
- Obligațiile părților în executarea actelor administrative – art. 229
- Obiectivul și scopul reglementării – art. 108
- Obiectivele auditului public intern – art. 437
- Obiectivele răspunderii administrative – art. 347
- Obiectul actelor fiscale atacabile – art. 668
- Obiectul și efectele plângerii contravenționale – art. 395
- Obiectul și limitele contenciosului administrativ – art. 484
- Obiectul certificatului de urbanism (Definiția și caracterul) – art. 238
- Obiectul controlului de legalitate – art. 542
- Obiectul și principiile contenciosului funcției publice – art. 658
- Obligația de motivare a refuzului – art. 126
- Obligația respectării codului de conduită – art. 361
- Obligații de remediere și sancționare – art. 86
- Obligații de digitalizare a procedurilor administrative – art. 698
- Obligații, drepturi și sancțiuni pentru echipele de control – art. 450

P

- Participarea publicului prin mijloace electronice – art. 155
- Participarea structurilor consultative în procesul decizional – art. 171
- Parteneriatul instituțional cu organizațiile relevante – art. 172
- Persoana fizică și juridică în raport cu administrația publică – art. 32
- Persoanele care pot introduce acțiunea – art. 488
- Planul anual de reglementare normativă – art. 167
- Platforma națională de proceduri administrative – art. 700
- Platformele digitale și interacțiunea administrativă – art. 74
- Plângerea administrativă prealabilă împotriva refuzului de comunicare a informațiilor – art. 135
- Plângerea contravențională – art. 394
- Poziționarea funcțională și independența operațională – art. 443
- Prevenirea conflictelor de competență – art. 71
- Prevenția administrativă – art. 16
- Principiul bunei-credințe în raportarea internă – art. 473
- Principiul delimitării clare a competențelor – art. 67

- Principiul distribuirii funcționale a competenței jurisdicționale – art. 494
- Principiul executării obligațiilor nepecuniare – art. 636
- Principiul legalității și caracterul autonom al controlului administrativ extern – art. 464
- Principiul răspunderii patrimoniale – art. 288
- Principiul subsidiarității și aplicarea procedurilor sectoriale – art. 234
- Principiul și natura măsurilor provizorii – art. 652
- Principiul și obligația de publicare proactivă – art. 128
- Principiile aplicabile răspunderii administrative – art. 350
- Principiile aplicabile căilor extraordinare de atac – art. 599
- Principiile aplicabile revizuirii (condiții) – art. 605
- Principiile aplicabile auditului intern – art. 436
- Principiile aplicabile executării silite – art. 614
- Principiile aplicabile recursului – art. 601
- Principiile aplicabile sancțiunilor disciplinare – art. 380 (suprapus cu noțiunea)
- Principiile aplicabile contestației în anulare – art. 609
- Principiile aplicabile executării silite administrative – art. 643
- Principiile fundamentale ale accesului la informațiile de interes public – art. 109
- Principiile fundamentale ale apelului – art. 587
- Principiile fundamentale ale procedurii contencioase administrative – art. 533
- Principiile generale ale apelului – art. 587
- Principiile generale ale procedurii administrative digitale – art. 73
- Principiile generale ale procedurii administrative digitalizate – art. 176
- Principiile generale ale procedurii de cercetare disciplinară – art. 378
- Principiile generale ale procedurii administrative – art. 292
- Principiile generale privind competența – art. 496
- Principiile generale și efectele hotărârilor – art. 583
- Principiile procedurii de emitere – art. 203
- Principiile și condițiile suspendării executării actului administrativ – art. 492
- Procedura administrativă în domeniul ajutorului de stat – art. 336
- Procedura administrativă în domeniul concurenței – art. 335
- Procedura administrativă în domeniul culturii și patrimoniului cultural – art. 340
- Procedura administrativă în domeniul educației și cercetării – art. 339
- Procedura administrativă în domeniul protecției consumatorilor – art. 334
- Procedura administrativă în domeniul proprietății intelectuale – art. 337
- Procedura administrativă în domeniul sănătății publice – art. 338
- Procedura administrativă în domeniul urbanismului și autorizării construcțiilor – art. 264
- Procedura administrativă prealabilă în litigiile funcției publice – art. 663
- Procedura constatării contravențiilor administrative – art. 391
- Procedura cererii de intervenție – art. 552
- Procedura contenciosului fiscal – art. 669
- Procedura constatării prejudiciului și stabilirii răspunderii patrimoniale – art. 405
- Procedura constatării și sancționării lipsei de transparență – art. 165
- Procedura de atribuire și principiile aplicabile – art. 320
- Procedura de atribuire a contractului administrativ – art. 314
- Procedura de compensare – art. 286
- Procedura de constatare a efectelor tăcerii administrației – art. 79
- Procedura de emitere a actelor administrative individuale – art. 188

- Procedura de emitere a actelor administrative normative – art. 187
- Procedura de emitere a actelor administrative bilaterale – art. 189
- Procedura de restituire – art. 282
- Procedura de selectare a partenerului contractual – art. 316
- Procedura de soluționare a excepțiilor și incidentelor – art. 561
- Procedura de soluționare a plângerii prealabile – art. 520
- Procedura de soluționare a conflictelor de competență – art. 512
- Procedura de determinare a instanței competente în litigiile complexe – art. 502
- Procedura de desfășurare a unei misiuni de audit public intern – art. 440
- Procedura de soluționare a cererilor incomplete – art. 122
- Procedura executării creanțelor fiscale – art. 276
- Procedura executării silite – etape – art. 629
- Procedura executării silite fiscale – art. 674
- Procedura executării silite administrative – art. 642
- Procedura în caz de cerere incompletă – art. 122
- Procedura în domeniul mediului – art. 341
- Procedura în domeniul minorităților naționale – art. 342
- Procedura în fața instanței – art. 533 (dezvoltat prin mai multe articole ulterioare)
- Procedura simplificată – art. 162
- Procedura soluționării cererii de despăgubire – art. 406
- Procedura soluționării contestației – art. 274
- Procedura soluționării litigiilor contractuale – art. 330

R

- Radierea anticipată a sancțiunilor disciplinare – art. 388
- Raportul anual privind transparența informațională – art. 139
- Raportul dintre răspunderea administrativă și alte forme de răspundere juridică – art. 349
- Raportul de transparență decizională – art. 151
- Raportul cu normele de drept material – art. 29
- Raportul strategic al auditului public intern – art. 438
- Raporturile interne (gestiunea raportărilor) – art. 476
- Răspunderea administrativ-procedurală pentru vicierea deliberată a procedurii – art. 358
- Răspunderea administrativă instituțională a autorității publice – art. 368
- Răspunderea administrativă managerială și gestiunea defectuoasă – art. 371
- Răspunderea administrativă pentru neîndeplinirea obligațiilor – art. 98 / 106 (corelate)
- Răspunderea contravențională administrativă – art. 389
- Răspunderea contractuală a părților – art. 332
- Răspunderea demnitarilor publici – art. 357
- Răspunderea patrimonială a autorității publice – art. 355
- Răspunderea patrimonială directă a autorităților și instituțiilor publice – art. 399
- Răspunderea patrimonială obiectivă – art. 403
- Răspunderea patrimonială personală a funcționarului administrativ – art. 402
- Răspunderea pentru prejudiciile cauzate terților – art. 400
- Răspunderea pentru fapte administrative ilicite fără act formal – art. 401
- Răspunderea pentru nesoluționarea plângerii prealabile – art. 522
- Răspunderea pentru neexecutarea hotărârilor judecătorești – art. 644
- Răspunderea pentru neexecutarea sancțiunilor – art. 424
- Răspunderea procedurală colectivă a organelor colegiale – art. 356

- Răspunderea în cazul nerezolvării petițiilor – art. 98
- Răspunderea în cazul nerezolvării solicitărilor administrative – art. 106
- Recursul – obiect și hotărâri supuse – art. 600
- Recuperarea și monitorizarea prejudiciilor materiale – art. 459
- Recuperarea prejudiciilor – modalități – art. 422
- Refuzul de emitere – art. 240 / art. 249
- Refuzul motivat sau închiderea fără soluție – art. 64
- Regularizarea cererii de chemare în judecată – art. 527
- Regimul cauzelor aflate pe rol la data intrării în vigoare – art. 696
- Regimul excepțiilor și al limitărilor – art. 110
- Regimul informațiilor cu caracter mixt – art. 125
- Regimul juridic al constatărilor și măsurilor controlului extern – art. 472
- Regimul juridic al semnăturii electronice – art. 178
- Regimul nulității actului administrativ pentru vicii de formă – art. 194
- Regimul probator electronic în procedura administrativă – art. 60
- Regimul solicitărilor incomplete sau neclare – art. 53
- Regimul special al cererilor de transparență accelerate – art. 161
- Reguli de interpretare și prezumții aplicabile – art. 186
- Reguli generale de evaluare a ofertelor – art. 300
- Reguli privind colectarea și aprecierea probelor – art. 58
- Reguli speciale aplicabile în situații excepționale – art. 175
- Reguli speciale privind termenul de introducere a acțiunii – art. 491
- Registrul cererilor și al răspunsurilor privind accesul la informații – art. 138
- Registrul intern al răspunderii administrative – art. 428
- Relația cu alte structuri de verificare internă și externă – art. 446
- Relația dintre audit și control – art. 434
- Reluarea procedurii și consecințele întârzierii – art. 63
- Repararea prejudiciului – art. 137
- Responsabilitatea administrativă – art. 17
- Responsabilul cu transparența decizională – art. 173
- Reprezentarea părților – art. 540
- Reprezentarea prin organizații neguvernamentale – art. 682
- Reproducerea jurisprudenței europene – art. 645
- Revizuirea practicilor administrative și formarea funcționarilor – art. 87
- Revizuirea – reglementare generală și hotărâri vizate – art. 603
- Revocarea actului administrativ – art. 226
- Revocarea și anularea autorizației – art. 248
- Ridicarea măsurii de suspendare – art. 260
- Ridicarea suspendării și efecte asupra termenelor – art. 635
- Rolul activ al instanței – art. 545
- Rolul activ al instanței în cercetarea judecătorească – art. 565
- Rolul comisiei de disciplină în procedura jurisdicțională – art. 665
- Rolul instanței de contencios administrativ – art. 541
- Rolul organizațiilor neguvernamentale (ONG) în procesul de consultare – art. 154
- Rolul platformelor digitale administrative – art. 56
- Rolul strategic al auditului public intern – art. 438

S

- Sancțiuni aplicabile pentru încălcarea obligațiilor de transparență – art. 164
- Sancțiuni pentru opoziție nejustificată – art. 655
- Sancțiuni procedurale pentru conduita neetică sau contrară interesului public – art. 362
- Sancționarea participării nelegitime – art. 38
- Sarcina probei și dosarul administrativ – art. 538
- Scopul Codului de procedură administrativă – art. 1
- Semnătura electronică și autentificarea digitală – art. 75
- Sesizarea instanței de executare în caz de opoziție – art. 654
- Sesizarea organului de executare – art. 620
- Situații asimilate actelor administrative – art. 10
- Situații speciale privind termenul de soluționare – art. 95
- Soluțiile instanței – art. 544
- Soluțiile instanței și căile de atac în litigiile privind executarea silită fiscală – art. 676
- Soluțiile instanței și efectele hotărârilor fiscale – art. 673
- Soluțiile instanței și executarea hotărârilor în materia funcției publice – art. 661
- Soluțiile instanței de apel – art. 594
- Soluțiile instanței în caz de exces sau abuz administrativ – art. 536
- Soluțiile instanței posibile – art. 575
- Soluțiile instanței privind contestarea măsurilor – art. 307
- Soluțiile instanței privind recursul – art. 602
- Soluționarea apelului – art. 592
- Soluționarea cererii de revizuire – art. 606
- Soluționarea contestației – art. 274
- Soluționarea contestației și efectele acesteia – art. 385
- Soluționarea plângerii prealabile – art. 520
- Soluționarea recursului în interesul legii (parte a ÎCCJ) – art. 500
- Soluționarea cererii de chemare în judecată (înregistrare + fixare termen) – art. 529 / 530
- Standardizarea formelor de act administrativ – art. 195
- Stabilirea creanțelor fiscale prin acte administrative fiscale – art. 268
- Stabilirea componenței echipei și delegarea atribuțiilor – art. 449
- Stabilirea prejudiciilor materiale constatate – art. 458
- Suport pentru incluziune digitală și măsuri compensatorii – art. 181
- Suport și incluziune digitală – art. 77
- Suspendarea de drept și suspendarea motivată – art. 62
- Suspendarea executării creanțelor fiscale – art. 277
- Suspendarea executării silite – art. 624
- Suspendarea executării silite fiscale – art. 675
- Suspendarea efectelor actului administrativ – art. 232
- Suspendarea și încetarea efectelor actului administrativ – art. 178
- Suspendarea și prescripția executării silite – art. 624
- Suspendarea procedurii administrative în caz de urmărire penală – art. 420
- Supravegherea digitală a conformității în materie de transparență – art. 143
- Supravegherea externă și indicatorii de conformitate – art. 431

T

- Tăcerea administrației – condiții și efecte – art. 78
- Termenul general de introducere a acțiunii – art. 490

- Termenul general și prelungirea pentru soluționarea petițiilor – art. 94
- Termene accelerate și adaptări procedurale – art. 82
- Termene de remediere și monitorizare – art. 454
- Termene de soluționare – art. 61 / art. 120
- Termene și condiții de exercitare a plângerii prealabile – art. 518
- Termene și forme de depunere (petiții) – art. 92
- Termene și forme de depunere (solicitări administrative) – art. 103
- Termene și notificări electronice – art. 76
- Termene minime și garanții de fond în consultarea accelerată – art. 161
- Termenele de consultare și transparență – art. 149
- Termenele procedurale generale – art. 50
- Termenele și prescripția răspunderii administrative – art. 364
- Termenele pentru elaborarea normelor metodologice – art. 685
- Teritorialitatea și aplicarea în afara granițelor – art. 22
- Terții interesați și reprezentarea acestora – art. 34
- Tipologia răspunderilor administrative – art. 353
- Tipuri de probe în procedura administrativă – art. 57
- Titlul executoriu în procedura administrativă – art. 622
- Titularii și exercitarea dreptului de acces – art. 113
- Titularii și motivele contestației la executare – art. 638
- Transmiterea externă a raportărilor – art. 478

U

- Unitățile administrativ-teritoriale (prin teritorialitate și aplicarea în afara granițelor) – art. 22

V

- Valabilitatea autorizației – art. 247
- Valabilitatea certificatului de urbanism – art. 241
- Verificarea și raportarea neîndeplinirii obligațiilor de publicare – art. 134
- Verificarea proporționalității și a scopului legitim al actului administrativ – art. 535